

Handläggare: Marina Ziakouli

Diarienummer: PBN 2018-002675

Planbeskrivning

Detaljplan för ny skola i Gottsunda

Standardförfarande

Illustration: Cederwall arkitekter

LAGA KRAFT 2021-03-12

INLEDNING

Sammanfattning av detaljplanen

Detaljplanen syftar till att möjliggöra ett nytt skolområde med två skolor och idrottsverksamhet, samt att säkra goda skolmiljöer avseende friytor på skolgård. Vidare syftar detaljplanen till att ge flexibilitet till den framtida skolverksamheten och möjliggöra samnyttjande av lokaler. Detaljplanen syftar även till att säkerställa allmänhetens möjlighet att röra sig i nordsydlig riktning genom planområdet samt att bidra till stadsutvecklingen i Gottsunda.

Detaljplanen bedöms vara förenlig med översiktsplanen och planprogrammet för Gottsundaområdet. Utvecklingen av planområdet är en del i att utveckla stadsnoden Gottsunda-Ultuna och möta ökat skolplatsbehov utifrån detta, samt att förse den brandskadade Gottsundaskolan med permanenta lokaler.

Detaljplanen innebär att Boule- och bollhallen rivs, och ger plats för en ny skola samt att även tomten för den befintliga Treklängens skola planläggs för att medge en större byggrätt för ombyggnad, tillbyggnad eller nybyggnad i ett senare skede. I övrigt innebär detaljplanen att mark som idag är parkmark med naturkaraktär tas i anspråk för skolgård.

Revideringar efter granskning

- E-området förtydligas för att gälla enbart transformatorstation och dess gränser justeras efter samråd med Vattenfall. Befintlig el-station kan stå kvar.
- Gång- och cykelvägen har justerats och anpassats till befintlig fotbollsplan som ska bevaras.
- Ytan för komplementbyggnader i östra delen av planområdet utvidgas till 30 meter ifrån plangränsen och en bestämmelse läggs till, som reglerar komplementbyggnads höjd upp till 5 m. Syftet är att ge goda förutsättningar för en bra utformning av skolgården och för spridningsvägar för cinnoberbagge.

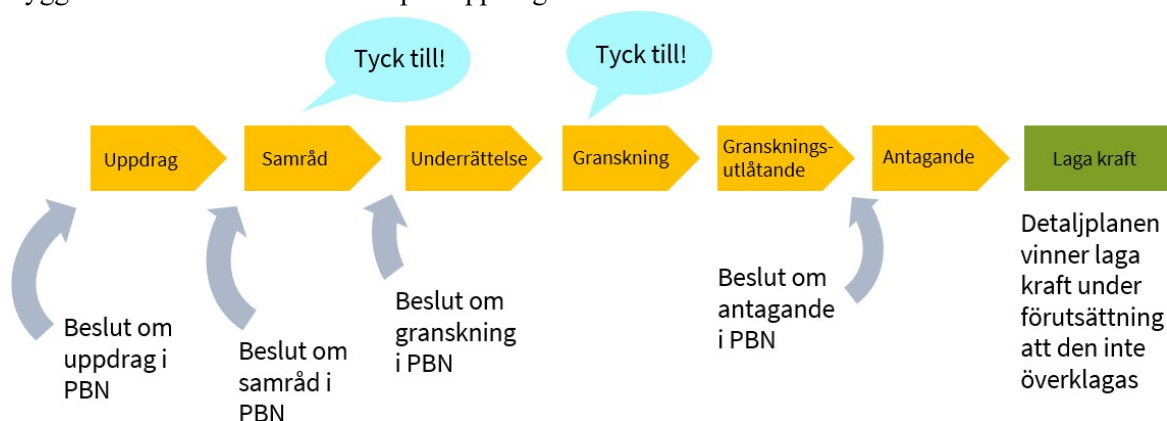
Läsanvisningar

Plankartan är den handling som är juridiskt bindande och anger vad som t ex ska vara allmän plats, kvartersmark, hur bebyggelsen ska regleras m.m. Plankartan ligger till grund för kommande bygglovsprövning.

Planbeskrivningens syfte är att beskriva områdets förutsättningar och de förändringar som detaljplanen innebär. Planbeskrivningen ska vara ett stöd för att kunna tolka plankartan.

Planprocess

Detaljplanen handläggs med standardförfarande enligt plan- och bygglagen (2010:900). Plan- och byggnadsnämnden beslutade om planuppdrag 2018-10-25.

Figur 1 Processpil som beskriver gången i ett planärende enligt standardförfarande.

Dialog och delaktighet

Inom ramen för stadsutvecklingsprojektet för Gottsunda/Valsätra bedrivs ett omfattande dialogarbete. Dialogerna arrangeras tillsammans med systerprojektet Handlingsplan Gottsunda så att även icke stadsbyggnadsrelaterade frågor kan hanteras enklare och för att ge en ingång till kommunens olika delar.

Ett antal dialoger med allmänheten, specifika målgrupper och verksamheter i området har hållits under perioden juni – september 2019. De flesta av dialogerna har skett i workshopform där man diskuterat stadsutveckling och försäljning av centrum samt den nya skolan som planeras. Dessa dialoger hölls i samband med förstudie och detaljplanens tidiga skede, och fokuserade på frågor som var relevanta för det skedet. Det handlade om att få in synpunkter som skulle ge en önskebild av vilka funktioner skolan kan innehålla, och tidig input om vad som gör skolan till en trygg mötesplats för alla.

Under sommaren 2019 har det även hållits en dialog i två dagar med fokus på barn, under sommaraktiviteter för barn i området. Dialogen hölls som en kreativ workshop med fokus på centrumutvecklingen och ny skola, barnens platser i staden och barnens favoritplatser i skolan och vad de vill kunna göra i skolan på kvällar och helger. Barnperspektivet lyftes speciellt även i bland annat dialog med skolverksamheten, dialog med verksamma i området, dialogtillfällen med olika grupper där föräldrar och barn varit delaktiga (såsom i föreningshuset *Kontakten*).

I samband med processens nästa steg, som oftast kallas för steg 2 eller förslagsskedet, där skolbyggnaden och -gården ritas igenom noggrannare, hölls även dialoger och workshoppar med elever i Gottsundaskolan. Temat var skollokalerna. Det gjordes en utvärdering av de befintliga lokalerna och det lyftes tankar kring den kommande skolmiljön. Eleverna fick en redovisning av skolans utformning i en 3D-film och fick kommentera samt reflektera tillsammans över inommiljön och olika individers olika behov. En del barn fick gå runt planområdet och prata om skolgården samt vad som skulle få eleverna vistas mer och vara mer aktiva på skolgården. De ritande arkitekterna var med i samtalet och lyssnade in barnens kommentarer och behov samt fick svara på hur synpunkterna kan integreras i förslaget.

Läs mer om synpunkterna som kommit in under projektet i *Sammanställning av tidiga dialoger 2019* och *Sammanställning av workshops i Gottsundaskolan*. Synpunkterna redovisas och besvaras även i granskningsutlåtande.

HANDLINGAR

antagandehandlingar

Planhandling

- Plankarta med bestämmelser
- Planbeskrivning med illustrationer
- Utlåtande, webbversion
- Utlåtande, fullständig version*

Övriga handlingar

Under planarbetet har dessutom följande handlingar upprättats:

- Fastighetsförteckning*, daterad 2020-10-28
- Ny skola i Gottsunda – Steg 1 förstudie, daterad 2019-09-18 (Cedervall Arkitekter)
- Ny skola i Gottsunda – Steg 2 förslagshandling (Cedervall Arkitekter)
- Ny skola i Gottsunda – Steg 2 förslagshandling, utemiljö (Cedervall Arkitekter)
- Dagvattenutredning Gottsunda skola, 2019-10-24, reviderad 2020-06-29 (WSP Sverige AB).
- Markteknisk utredning Gottsunda skolan, inkommen 2019-04-25 (WSP Samhällsbyggnad)
- Gottsunda nya skola. Arkeologisk utredning etapp 1 och 2, daterad 2019-09-02 (Societas Archaeologica Upsaliensis)
- Naturvärdesinventering i ett område i Gottsunda, Uppsala kommun, daterad 2019-06-14 (Naturföretaget)
- PM Objektiv skattning luftkvalitet – ny skola, Gottsunda, daterad 2019-07-02, reviderad 2020-07-09 (Tyréns)
- Bullerutredning för Gottsunda skola, daterad 2019-08-16, reviderad 2020-07-06 (Sweco)
- Kulturmiljöutredning Gottsunda och Valsåtra, daterad 2018-03-05 (Tyréns AB)
- Parkeringsutredning, daterad 2020-06-30 (Ramböll)
- Inventering och artskyddsutredning för cinnoberbagge, daterad 2020-10-26 (Ekologigruppen)
- Sammanställning av tidiga dialoger, 2019 – Ny skola i Gottsunda, daterad 2019-10-24
- Sammanställning av workshops i Gottsundaskolan, daterad 2020-07-14
- Enkel barnkonsekvensanalys – ny skola i Gottsunda

Samtliga handlingar finns att ta del av på Uppsala kommuns webbplats www.uppsala.se. Handlingar markerade med * finns inte på webbplatsen på grund av dataskyddsförordningen (GDPR).

Medverkande

Detaljplanen har tagits fram av stadsbyggnadsförvaltningen i samarbete med andra kommunala förvaltningar och Skolfastigheter AB. Skolfastigheter AB har varit beställare av förstudie och utredningar. Konsulter har medverkat i framtagandet av utredningar enligt ovanstående lista.

Planhandlingarna har utarbetats av planarkitekter Johan Nilsson och Marina Ziakouli. Under planarbetets gång har en projektgrupp funnits med deltagare från följande verksamheter:

Anders Håkman, trafikplanerare
Lovisa Andersson, trafikplanerare
Jonathan Lindström, byggnadsinspektör
Julia Stålnacke, projektledare mark och exploatering
Susanna Waldersten, projektledare mark och exploatering
Fredrik Ahlgren, projektledare steg 2, Skolfastigheter AB
Karl Gustafsson, projektledare mark och exploatering
Lotta Wikegård, bygglovshandläggare, sakansvarig utemiljö
Magnus Bowall, strateg fastighetsstaben
Menna Hagstroem, bygglovsarkitekt
Mikael Johansson, projektledare idrott och fritid
Sebastian Brixder, projektledare fastighetsstaben
Shirin Khalil, trafikplanerare
Victoria Wirén, projektledare, tidiga skeden Skolfastigheter AB

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

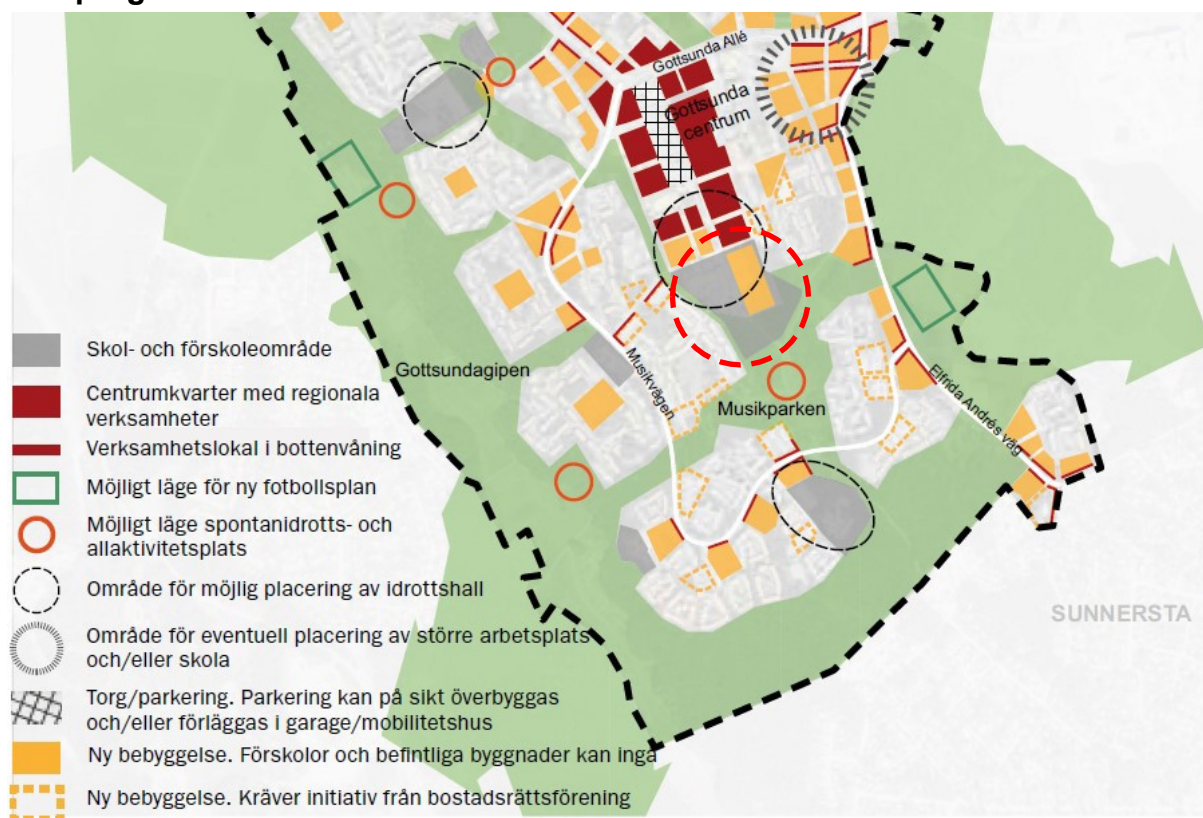
INLEDNING	2
Sammanfattning av detaljplanen	2
Ändringar efter samråd	2
Läsanvisningar	3
Planprocess	3
Dialog och delaktighet	3
HANDLINGAR	4
Granskningshandlingar	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Övriga handlingar	4
Medverkande	5
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	6
TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN	7
Översiktsplan	7
Planprogram	7
Detaljplaner	8
Andra kommunala beslut	9
PLANENS INNEHÅLL	10
Planens syfte	10
Planens huvuddrag	10
Planområdet	10
Stadsbyggnadsvision	13
Stadsbild, bebyggelse och gestaltning	13
Park och natur	17
Friytor	20
Kulturmiljö	22
Sociala aspekter	23
Mark och geoteknik	25
Vattenmiljö – grundvatten och dagvatten	25
Trafik och tillgänglighet	29
Hälsa och säkerhet	35
Teknisk försörjning	39
Planbestämmelser	39
PLANENS GENOMFÖRANDE	42
Organisatoriska åtgärder	42
Tekniska åtgärder	42
Ekonomiska åtgärder	43
Fastighetsrättsliga åtgärder	45
PLANENS KONSEKVENSER	47
Strategisk miljöbedömning enligt miljöbalken 6 kapitel	47
Miljöaspekter	48
Sociala konsekvenser	49
PLANENS FÖRENLIGHET MED ÖVERSIKTSPLANEN OCH MILJÖBALKEN	51
Översiktsplanen	51
Miljöbalken	51

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Översiktsplan

Översiktsplan 2016 för Uppsala kommun pekar ut de centrala delarna av Gottsunda som en del av dubbelstadsnoden Gottsunda-Ultuna. Gottsunda-Ultuna stadsnod ska utvecklas som en sammanlänkad stadsnod med två tyngdpunkter som stärker varandra. Gottsunda som centrum med service, kultur och handel, och Ultuna som koncentration av nationella forsknings- och undervisningsverksamheter. Båda tyngdpunkterna ska utvecklas med en koncentration av bebyggelse, bostäder, verksamheter och andra funktioner som kompletterar och stärker respektive tyngdpunkt och stadsnoden som levande centrumområden i staden.

Planprogram

Figur 2 Utdrag från karta i Planprogram för Gottsundaområdet. Planområdet visas ungefärligt med en röd streckad ring.

Som ett led i att utveckla Gottsunda enligt översiktsplanens intentioner har ett planprogram tagits fram. Programmet, *Planprogram för Gottsundaområdet*, godkändes av kommunstyrelsen 10 april 2019. Programmet föreslår en utveckling av Gottsunda och Valsätra som kan möjliggöra upp till 5 000–7 000 nya bostäder, etableringar av nya verksamheter och en utveckling av kollektivtrafiken med en spårvagnslinje mellan Bergsbrunna och centrala Uppsala.

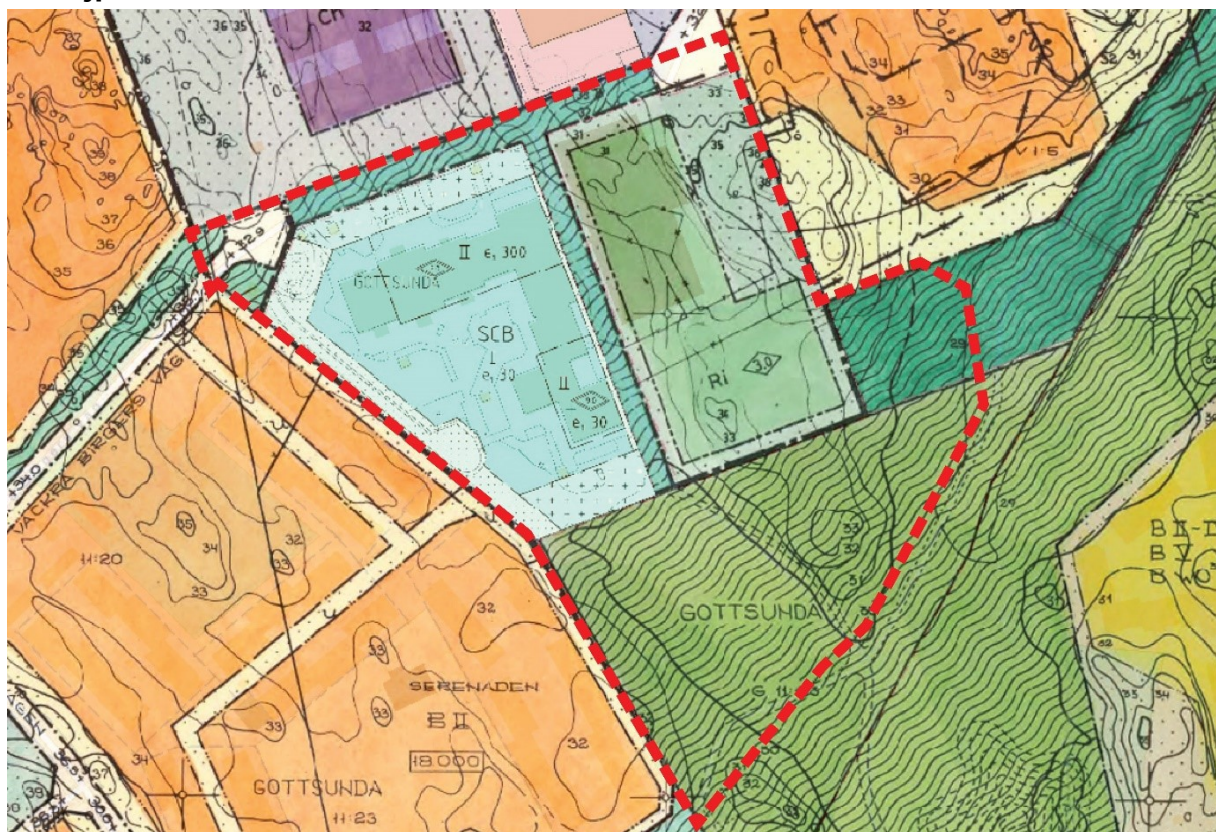
I planprogrammet pekas planområdet ut som en ny större etablering av ett skolkuster. En utveckling av planområdet är en del i att möta ett ökat skolbehov tillsammans med utvecklingen av andra skoltomter i området, när Gottsundaområdet får en större befolkning.

Planprogrammet pekar också på behovet av samutnyttjande av lokaler under tider av dygnet då skolan inte har verksamhet. Ett samutnyttjande av lokaler bedöms kunna bidra till att täcka lokalbehov i området samt bidra till ökad aktivitet och stadsliv i området under en större del av dygnet.

Skolorområdet bedöms kunna utvecklas så att nytta kan dras av närheten till Musikparken. Musikparken pekas ut som en viktig nod i grönstrukturen som ska vidareutvecklas.

Planprogrammet pekar ut att Vackra Birgers väg och Valthornsvägen kan kopplas samman förbi skolorområdet. I förslaget finns ytterligare gång- och cykelkopplingar i nordsydlig riktning, utöver den befintliga Askbanan.

Detaljplaner

Figur 3 Utdrag ur kommunens inskannade planmosaik. Ungefärlig planavgränsning markerat med röd streckad linje.

Planområdet omfattades tidigare av fem detaljplaner. Nedan räknas de detaljplanerna upp samt deras huvudsakliga markanvändning inom planavgränsningen för denna detaljplan:

- PL 84 E Stadsplan för Gottsunda centrum (0380-405), antagen 1973, ej kvarvarande genomförandetid
 - Detaljplanen omfattar den nuvarande östra delen av Gottsunda 34:2 (Boule- och bollhallen) för idrottsändamål, samt den befintliga gång- och cykelvägen mellan centrum och Musikparken och mellan Vackra Birgers väg och Valthornsvägen.
- PL 84 F Stadsplan för område öster om Gottsunda centrum (0380-420), antagen 1974, ej kvarvarande genomförandetid
 - Detaljplanen omfattar delar av Musikparken för huvudsakligen parkändamål
- PL 84 G Stadsplan för område sydväst om Gottsunda centrum (0380-427), antagen 1975, ej kvarvarande genomförandetid
 - Detaljplanen omfattar huvudsakligen gata i form av vändplanen på Vackra Birgers väg.

- PL 84 K *Stadsplan område söder om Gottsunda centrum* (0380-487), antagen 1978, ej kvarvarande genomförandetid
 - Detaljplanen omfattar delar av Musikparken för huvudsakligen parkändamål.
- 06/20020 *Detaljplan för Treklängens skola* (0380-P2006/41), laga kraft 2006, ej kvarvarande genomförandetid
 - Detaljplanen omfattar västra delen av Gottsunda 34:2 (Treklängen) för skol-, centrum- och bostadsändamål.

Andra kommunala beslut

Kommunfullmäktige beslutade 29 april 2019 att *Uppsala Kommuns Fastighetsaktiebolag* (UKFAB) ska avyttras. Fastigheten Gottsunda 34:2 inom planområdet ägs av UKFAB men avses inte bli en del av avyttringen utan istället överförs till kommunal ägo. Försäljningen omfattar Gottsunda centrum. En försäljning kan innebära att ytterligare detaljplaneärenden startas norr om planområdet.

PLANENS INNEHÅLL

Planens syfte

Detaljplanen syftar till att möjliggöra ett nytt skolområde med två skolor och idrottsverksamhet, samt att säkra goda skolmiljöer avseende friytor på skolgård. Vidare syftar detaljplanen till att ge flexibilitet till den framtida skolverksamheten och möjliggöra samnyttjande av lokaler. Detaljplanen syftar även till att säkerställa allmänhetens möjlighet att röra sig i nordsydlig riktning genom planområdet samt att bidra till stadsutvecklingen i Gottsunda.

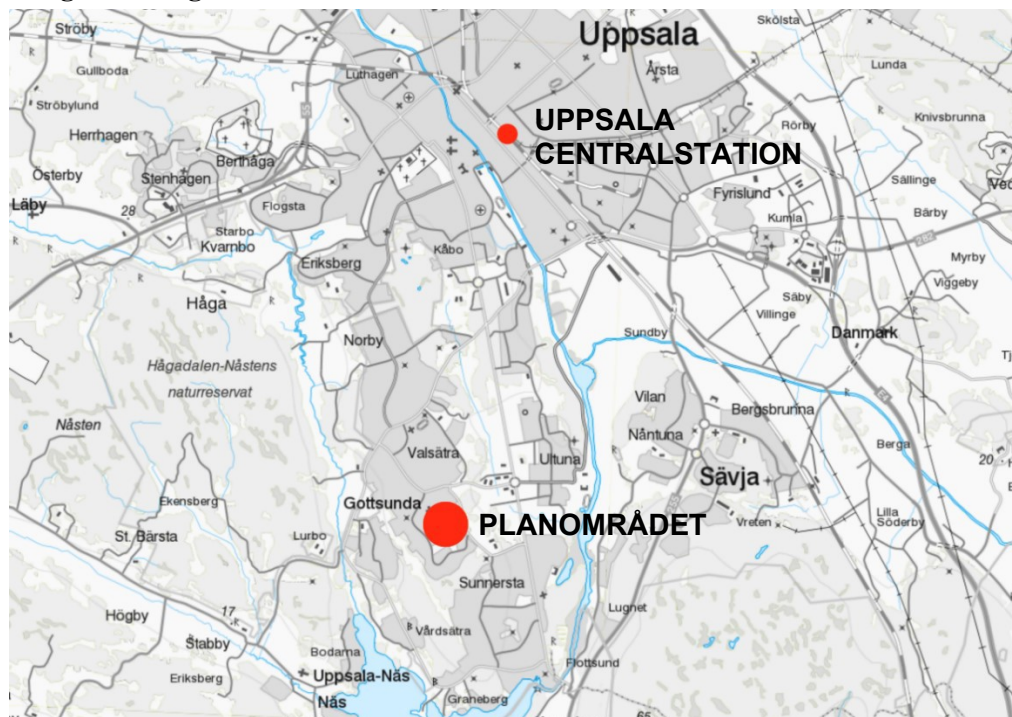
Planens huvuddrag

Planläggningen förändrades av att det förväntas ett ökat behov av elevplatser när den planerade utvecklingen av Gottsunda genomförs. Det finns även ett behov av permanenta lokaler för Gottsundaskolan som brandskadades svårt 2018.

Detaljplanen möjliggör två skolor i upp till 5 våningar på två tomter som separeras av en gång- och cykelväg. Enligt en genomförd förstudie föreslås en första utbyggnadsetapp med permanenta lokaler för Gottsundaskolan, för årskurserna 6–9 med cirka 720 elever. Planen är utformad för att ha planberedskap för framtida behov av ombyggnad, nybyggnad eller ersättning av den befintliga Treklängens skola, i en andra utbyggnadsetapp för årskurserna F–5 med cirka 630 elever. Byggnaderna placeras delvis på redan ianspråktagen yta och förläggs till de norra delarna av tomterna. Detaljplanen tillåter dock placering av främst komplementbyggnad även på andra delar av tomterna. Placeringen bidrar till att skapa en urban miljö längs den nya gatukopplingen mellan de befintliga vändplanerna på Vackra Birgers väg och Valthornsvägen, samt skapar en lugn skolgårdsmiljö på insidan. Två idrottshallar kan anläggas ihop med respektive skolbyggnad.

Planområdet

Geografiskt läge

Figur 4 Lokaliseringskarta

Planområdet ligger i stadsdelen Gottsunda i södra Uppsala, cirka 6 kilometer från centralstationen. Planområdet avgränsas i norr av gång- och cykelvägen mellan vändplanerna på Vackra Birgers väg och Valthornsvägen. I väster och öster avgränsas planområdet av fastigheterna Gottsunda 37:2 och Gottsunda 38:13 med bostadsrättsföreningar. I söder avgränsas planområdet av Musikparken.

Areal

Planområdet är cirka 5,1 hektar.

Markägförhållanden

Planområdet omfattar delar av fastigheterna Ultuna 2:25, som ägs av Uppsala kommun samt Gottsunda 34:2, som ägs av Uppsala Kommuns Fastighetsaktiebolag (UKFAB).

Allmän områdesbeskrivning

Figur 5 Karta som visar planområdet och dess närmsta omgivningar. Ungefärlig planavgränsning markerad med röd streckad linje.

Planområdet har idag olika karaktärer i olika delar. Området är delvis ianspråktaget för skola och idrottshall i områdets norra del, och är en tydlig förlängning av centrumbebyggelsen i Gottsunda, med relativt låg bebyggelse i 1–2 våningar. I södra och östra delen av planområdet övergår området i parkområde (del av Musikparken) med naturkaraktär. Den östra delen är klippig och blockig och flackar ut mot söder. Askbanan, en gång- och cykelväg, går tvärs igenom området. Delen väster om Askbanan präglas av Treklängens skola (förskola och åk F–5), med skolbyggnaden i norr och en mindre konstgräsplan i södra delen. Öster om Askbanan ligger Boule- och bollhallen, som innehåller två idrottshallar och bouleanor.

Figur 6 Gång- och cykelvägen Askbanan sedd från söder. Den befintliga konstgräsplanen till vänster i bild, och till höger i bild parkområden med naturkaraktär. (Anders Tukler)

Figur 7 Gång- och cykelvägen Askbanan sedd från norr. Treklangens skola till höger i bild. Boule- och bollhallen till vänster i bild. (Anders Tukler)

Stadsbyggnadsvision

Visionen i planprogrammet är att stadsnod Gottsunda ska utgöra hjärtat i södra Uppsala och vara en trivsamt och kreativ stadsdel full av liv och rörelse. Området präglas av närhet till arbete, service och grönska. Centrumanläggningen ska få fler stadskvaliteter, stadsliv och en ökad samhällslig närvaro, och gå från funktionsseparering till funktionsblandning. Det nya skolområdet är en viktig del i utvecklingen av stadsnoden.

Figur 8 Illustration från Planprogram för Gottsundaområdet, som visar hur centrumanläggningen kan omvandlas till stadsnod. (Urban Minds/Kjellander Sjöberg)

Stadsbild, bebyggelse och gestaltning

Stadsbyggnadsstruktur

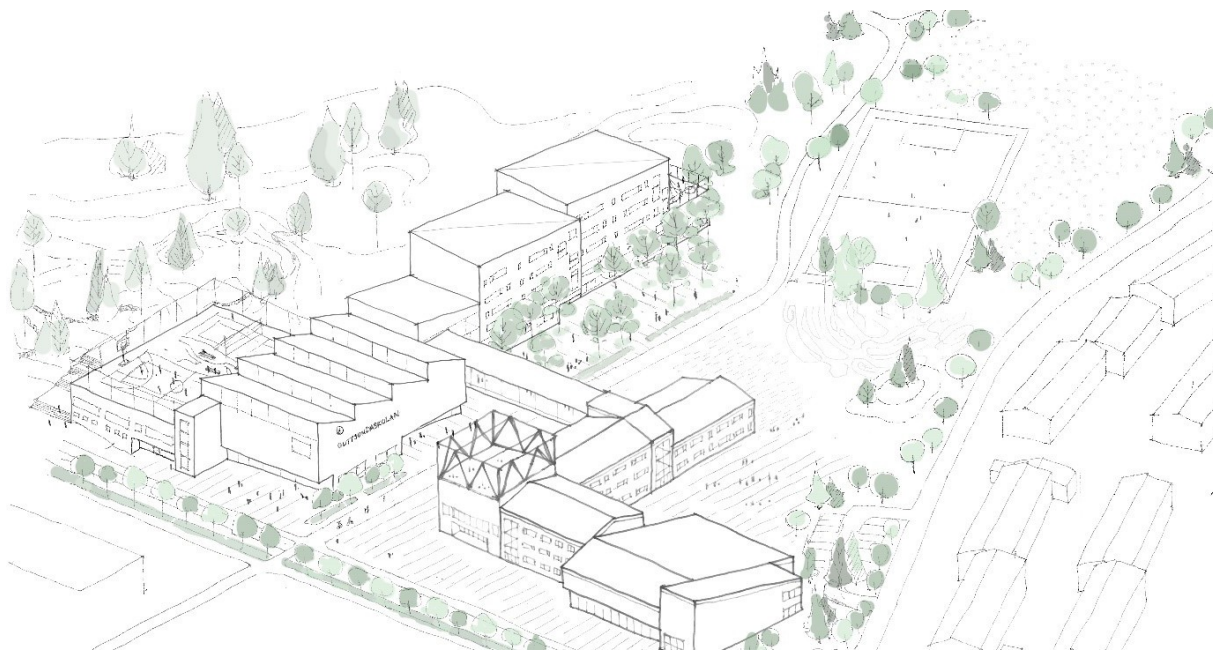
Detaljplanen utformas som två skoltomter på varsin sida om en befintlig gång- och cykelväg, Askbanan. En tomt ger möjlighet att bygga permanenta lokaler för Gottsundaskolan, och föreslås innehålla årskurserna 6–9 med cirka 720 elever. En andra tomt planeras för att ha planberedskap för framtida behov för ombyggnad, nybyggnad eller ersättning av den befintliga Treklängens skola, och föreslås innehålla årskurserna F–5 med cirka 630 elever. I den västra delen planeras ett tillagningskök, med möjlighet att tillreda 1 400 portioner, och en matsal både för skolan i etapp 1 och Treklängens skola och i framtiden för etapp 2. Två fullstora idrottshallar kan byggas ihop med respektive skolbyggnaden i de två etapper.

Byggrätterna som ges i detaljplanen har en hög grad av flexibilitet i utformning och placering av byggnader, för att vara framtidssäker gällande möjligheten att bygga ändamålsenliga skolor över en lång tid. Detaljplanen ger möjlighet att bygga samman de två skolorna med en gångbro över Askbanan. Boule- och bollhallen avses att rivas. Detaljplanen säkerställer allmänhetens möjlighet att röra sig längs Askbanan och även i planområdets västra del från grönområdena norr om planområdet ned till Musikparken.

Skolorområdet avses utgöra övergången mellan den urbana bebyggelsen som föreslås runt centrum i *Planprogram för Gottsundaområdet* och Musikparken.

Förstudie – föreslagen skolutveckling

I en förstudie som tagits fram, *Ny skola i Gottsunda – Steg 1 förstudie* (Cedervall Arkitekter) på uppdrag av Skolfastigheter AB, föreslås byggnaderna huvudsakligen placeras i områdets norra del längs den nya gatan mellan Vackra Birgers väg och Valthornsvägen. Byggnaderna sträcker sig även längs Askbanan. Avsikten med placeringen är att skapa urbana rum längs gatan (tillsammans med framtida bebyggelse norr om planområdet) och gång- och cykelvägens norra del. Byggnaderna föreslås kunna uppföras i 3–5 våningar.

Figur 9 Illustration som visar ett fullt utbyggt område enligt förstudiens förslag. Området ses från nordväst. En ny skolbyggnad i upp till fem våningar ersätter den befintliga Boule- och bollhallen. Skissen visar hur man kan ersätta Treklangens skola med en byggnad i upp till tre våningar. Idrotts-hallar anläggs i anslutning till skolbyggnaderna. (Cedervall Arkitekter)

Figur 10 Perspektivskiss som visar området sett från Gottsunda centrum. Illustrationen visar den första etappen med permanenta lokaler för Gottsundaskolan genomförda och den befintliga Treklangens skola kvar. (Cedervall Arkitekter)

Figur 11 Perspektivskiss som visar utrymmet mellan de två föreslagna skolbyggnaderna. (Cedervall Arkitekter)

Söder om skolbyggnaderna föreslås skolgårdarna placeras och integreras i landskapsrummet och utgöra en mjuk övergång mellan den föreslagna urbana bebyggelsen runt Gottsunda centrum och Musikparken. Se även avsnitt *Friytor*.

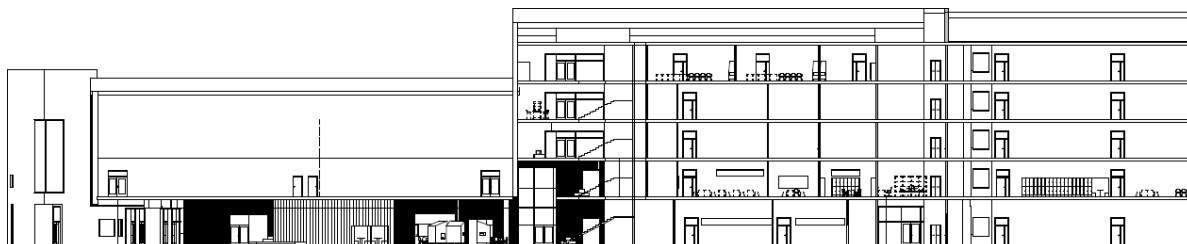
Steg 2 – förslagshandlingen

Under steg 2 – förslagshandlingen studeras skolbyggnaden och skolgården i etapp 1 mer i djup. Etapp 1 omfattar den östra delen av planområdet. Byggnader som rymmer skolan och idrottshall kommer att byggas i 5 våningar. Då skolan ska klara specifika behov, har varje våning en höjd om 4,2 meter, med

Figur 12 Illustration från steg 2 - förslagshandlingen. Volyymmodell på etapp 1. vy från skoltorg respektive skolgård. Idrottshallen anläggs i den delen av byggnaden som är närmast skoltorget.

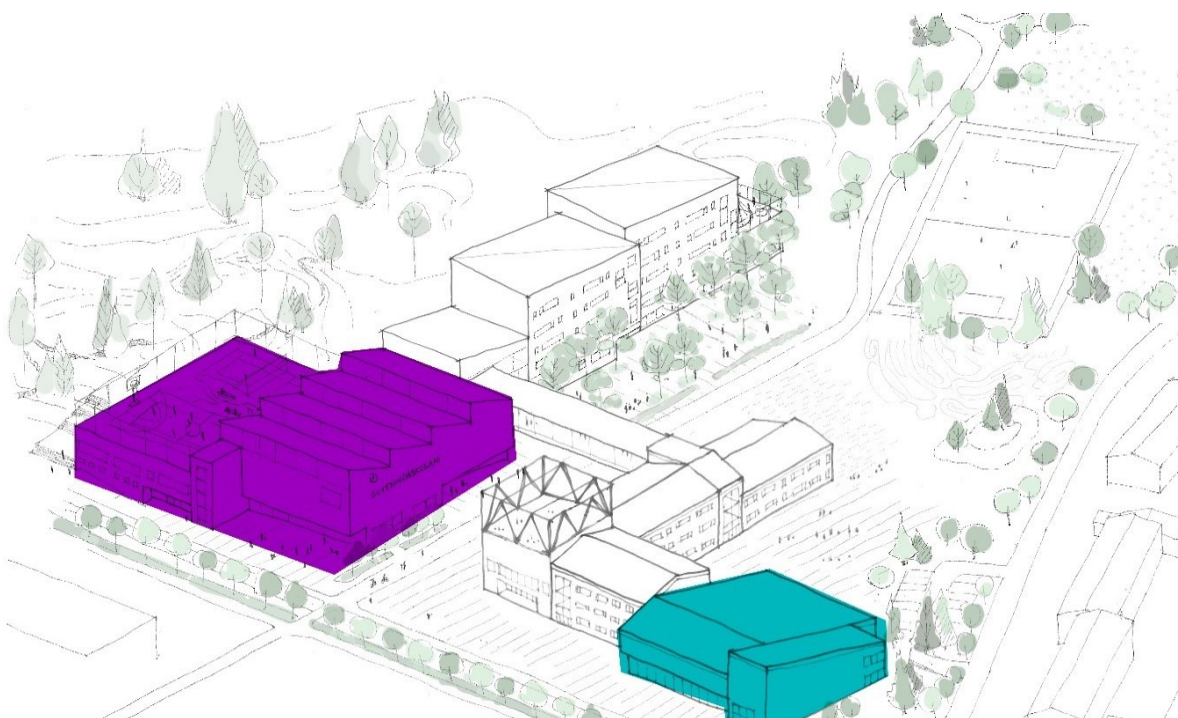
5 meters bottenvåning. Detaljplanen möjliggör byggnation i 62 meter över angivet nollplan, vilket ger möjlighet för byggnation i trä, samt marginal för taklutning, fläktrum och hisstopp.

Figur 13 Längdsektion genom skolan och idrottshallen.

Samnyttjande av skollokaler

Skolan i Gottsunda utgör en viktig punkt i stadsdelen, och detaljplanen ger förutsättningar för att ytterligare kunna stärka skolans roll som samlingspunkt och viktig institution i Gottsunda. I etapp 1 av utbyggnaden föreslås i förstudien att skolan utformas så att den tydligt vänder sig mot Gottsunda centrum. Den norra delen och eventuellt hela skolans bottenvåning utformas så att den blir möjlig att samutnyttja utanför skoltid, med en samlad reception och möjlighet att skalskydda separat från skolans hemvister. Ett samnyttjande skapar rörelse i området under en större del av dygnet och kan bidra till att öka den upplevda tryggheten. Byggnaden får en publik karaktär med en bottenvåning som upplevs öppen. En idrottshall placeras en våning upp.

Figur 14 I förstudien föreslås att lokaler som är lämpliga för samnyttjande grupperas tillsammans och placeras i byggnaden så att de vänder sig mot Gottsunda centrum. Lila markering visar den delen i etapp 1 som föreslås samnyttjas, och grön markering visar den delen i etapp 2 som föreslås samnyttjas.

Park och natur

Park

Planområdet är i dagsläget delvis parkmark med naturkaraktär. Planområdet genomkorsas av flera stigar. Naturkaraktären kommer att förändras när området blir skolgård. Skolgården kan utformas med terräng och naturkvalitéer i åtanke. Detta regleras delvis i detaljplanen med planbestämmelsen om att endast 50% av markytan på den östra tomten får hårdgöras. I förslagshandlingen föreslås området utformas som en gradient från den norra delen med byggnader och urbana kvaliteter till södra delen med tydlig naturkaraktär. En del befintliga träd sparas till skolgården. Södra delen av området gränsar direkt till Musikparken. I den delen av planområdet anger detaljplanen delvis att marken inte får försväras med byggnad och att marken får endast försväras med kompletterande byggnad. Syftet med att möjliggöra komplementbyggnad är att säkerställa att funktioner såsom solskydd, lekutrustning, läktare och dylikt ska kunna byggas på skolgården. Skolgårdarna och Musikparken ska utformas så att deras funktioner kompletterar varandra. På så sätt kan skolan nyttja parken och allmänheten nyttja skolgårdarna utanför skoltid.

Figur 15 Musikparken söder om planområdet. Planområdet börjar precis norr om cykelbanan (högra sidan av bilden). (Anders Tukler)

Figur 16 Parkmarken i planområdets östra del. Området har naturkaraktär med blandad skog. Boule- och bollhallens baksida och rester av en äldre väg/upplag finns i området. (Anders Tukler)

Figur 17 Utdrag från förstudien. Karta som visar analys av platsens befintliga förutsättningar gällande park och natur. Pilar visar de befintliga gatorna och gång- och cykelvägarna. Vita bubblor visar områden med samma karaktär/rumslighet, röda streckade linjer markerar barriärer inom området (Cedervall Arkitekter).

Naturvärden

Som en del i planarbetet har en naturvärdesinventering (NVI), *Naturvärdesinventering i ett område i Gottunda Uppsala kommun 2019-06-14*, genomförts för planområdet. Områdets bebyggda delar, Boule- och bollhallen, samt Treklängen med skolgård bedömdes ha låga naturvärden, eller visst naturvärde. De skogbeväxade områdena bedömdes inte ha så höga naturvärden men är tillsammans med andra områden viktiga ur spridningssynpunkt och bedöms därför ha något högre värde. Den totala arealen av dessa områden är viktig att bibehålla eller öka samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras, i detta fall spridningsnätverk för asp (svagt samband) och tallnätverket (spridning från södra Sunnersta till Ulleråker för arter med kort spridningsavstånd). Uppsala kommuns bedömning är att närheten till andra sammanhängande områden av samma typ, Musikparken och naturkorridoren mellan Gottunda och Sunnersta, samt bristen på andra lämpliga placeringar av skolor gör att det är motiverat att ta området i anspråk för skola.

Tabell 1 Utdrag ur NVI, sida 7. Påträffade naturvårdsarter.

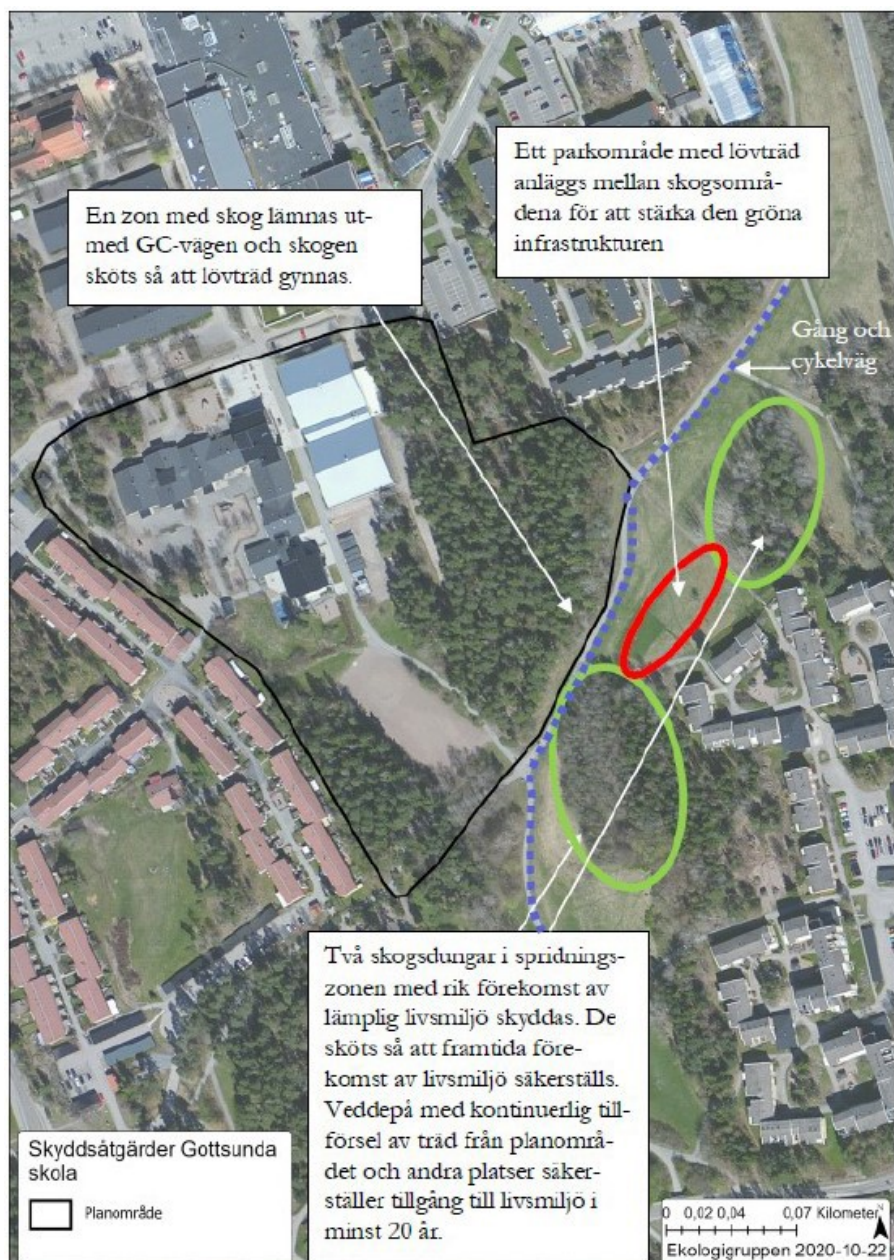
Artnamn	Rödlista 2015	Signalarter		Skyddade arter	Typiska arter	Kommentar
Kärlväxter						
Gökärt					X	Typisk art för Trädklädd betesmark (9070)
Blåsippa		X		X		Signalart enligt SKS, fridlyst enl. § 9 Artskyddsförordningen
Ängs-/skogsvall		X				Signalart enl. ÄoB
Insekter						
Cinnoberbagge	X			X		Fridlyst enl. § 4 Artskyddsförordningen, habitatdirektivet bilaga 2 och 4, åtgärdsprogram, rödlistad som EN, ansvarsart för Uppsala län

I området har utredningen identifierat ett antal naturvårdsarter, se tabell ovan. Under utredningen sågs olika fåglar. Alla fåglar är skyddade enligt artskyddsförordningen, men de arter som sågs är vanligt förekommande i hela landet. Blåsippor har fläckvis påträffats, vilken är fridlyst, men vanlig i Uppland med lågt signalvärde. Blåsippan bedöms ha en gynnsam bevarandestatus lokalt, regionalt och nationellt. Den planerade verksamheten riskerar inte att påverka artens bevarandestatus, eftersom delar av detaljplanplanen kommer att utgöras av en brynzon med bevarade naturförhållanden och omgivande naturområden som har liknande förhållanden.

Det rapporterades ett fynd av cinnoberbagge i området, inrapporterat på Artportalen i mars 2019. Cinnoberbagge är fridlyst och ingår i åtgärdsprogrammet för skalbaggar på gammal asp, är ansvarsart för Uppsala län och är rödlistad som starkt hotad (EN). En riktad utredning vars syfte är att inventera cinnoberbagge samt utreda påverkan på artens bevarandestatus inom detaljplaneområde, genomfördes i oktober 2020. Inga fynd av cinnoberbagge gjordes i planområdet under inventeringen i september 2020. Cinnoberbagge kunde heller inte återfinnas på den döda aspen där arten påträffades 2019. Aspen bedöms inte längre vara ett lämpligt substrat för cinnoberbagge då barken håller på att trilla av. Inom planområdet hittades inga i dagsläget lämpliga substrat, men ett nästan lämpligt substrat och några potentiella framtida substrat identifierades. Mängden lämpligt och framtida substrat av den mest lämpliga trädarten asp var mycket litet, sammanlagt under 2 kubikmeter per hektar. Framtida potentiellt substrat av sälk och tall förekom lite rikligare men även här får mängden anses vara liten i jämförelse med det intilliggande Natura 2000-området och två närliggande skogsområden öster om GC-vägen. I zonen strax utanför planområdet fanns ytterligare enstaka träd som utgör lämpliga framtida substrat.

Genom försiktighetsprincipen (i och med att det finns dålig detaljkunskap om mängden substrat i spridningszonen), så är utredningens bedömning att potentiellt framtida substrat i denna zon kan vara viktigt för artens lokala bevarandestatus. Det föreslås därför åtgärder för ekologisk kontinuitet både inom och utanför planområdet, så att artens lokala bevarandestatus inte riskerar påverkas negativt. Inom planområdet föreslår utredningen att en bård med minst 20-30 m, så långt som möjligt, sparas som naturlig skogsmark. Denna zon ligger i utmed gång- och cykelvägen i den östra delen av planområdet. Inom denna zon undviks avbrott i skogsbården på mer än 30 meter helt, och inga byggnader högre än 5 m anläggs. Syftet med de föreslagna åtgärderna i utredningen är att området i framtiden ska kunna fungera som transportzon mellan cinnoberbagges livsmiljöer öster om gång- och cykelvägen.

Det finns begränsningar i detaljplanen kring att säkerställa att en bård på 20–30 m kan sparas som naturlig skogsmark, om användning inte regleras som natur. Om denna bård regleras som natur i detaljplanen, klaras det inte krav på friytan per barn på skoltomten. Däremot kan skolgårdens utformning utgå ifrån att bården ska sparas. Detaljplanen ger goda förutsättningar för detta, genom att reglera en del mark som inte får förses med byggnad och mark som endast får förses med komplementbyggnad, för att möjliggöra en bra skolgård med lekutrustning, läktare, solskydd och liknande viktiga funktioner för skolgården. Detaljplanen reglerar även högst andel markytan som får hårdgöras till 50%, och med en koncentration av hårdgjord yta på den norra delen av tomten där skolbyggnader kommer att stå. Utredningens bedömning är att de områden som ha bäst förekomst av lämpligt substrat ligger utanför planområdet, öster om gång- och cykelvägen. Utredningen föreslår därför skyddsåtgärder utanför planområdet i syfte att förstärka cinnoberbagges spridningsmöjligheter från Bäcklösa Natura 2000-område och Östra Nästen. Läs mer om dessa under *Genomförande* kapitlet.

Figur 18 Förslag till åtgärder för att undvika risk för negativ påverkan på en viktig spridningsväg för cinnoberbagge, enligt inventering och artskyddsutredning för cinnoberbagge, Ekologigruppen.

Friytor

I Uppsala kommuns *Riktlinjer för utemiljö i förskola och grundskola i Uppsala kommun*, 2011, anges riktvärden för friytor per elev. Riktlinjernas syfte är att säkerställa en bra utemiljö som ska uppmuntra och tillgodose barns och ungas behov av lek, kreativitet och fantasi, och som ska vara trygg och säker så att den inte utsätter barnen för hälsorisker. För förskolan är riktvärdet 40 kvm/elev och för grundskolan är riktvärdet 30 kvm/elev. Där grönområden kan samnyttjas kan ytan minskas ner till 20 kvm/elev för både förskola och grundskola.

Figur 19 Illustrationskarta från förslagshandlingen. Det föreslås en gradient från urbant i norr till park i söder. Skolgårdarna utformas med olika zoner, till exempel trygg zon och vild zon, för att uppmuntra till olika typer av lek. Ett antal träd bevaras i skolgårds utformning (Cedervall Arkitekter).

Planområdet ligger i direkt anslutning till Musikparken dit elever kan komma utan att passera gator. Därför bedöms att friytan 20 kvm/elev är applicerbart.

Detaljplanen reglerar en största byggnadsarea (byggnadens fotavtryck). Med de största bedömda elev-antalen (etapp 1, 720 elever och etapp 2, 630 elever) kan skolgård om 20 kvm/elev uppnås. I förslaget får etapp 1 en friyta på 22 kvm/elev och etapp 2 en friyta på 21 kvm/barn.

Kulturmiljö

Under arbetet med *Planprogram för Gottsundaområdet* gjordes en kulturmiljöutredning för Gottsunda och Valsätra (2018). I utredningen pekas Musikparken ut som ett område med hög känslighet. Kän-

ligheten baseras på att det är en tidstypisk park där öppna ytor, strukturer och stråk är centrala för miljön, och där höga krav bör ställas på tillägg och förändringar. Området är schematiskt markerat i utredningen, men berör planområdets södra del.

Området föreslås utformas som en gradient med urbana kvaliteter i norra delen, som övergår i mer naturkaraktär i söder. Området kommer dock att utgöras av skolgård. Gestaltningen av mötet med parken är viktig, och ett bryn sparas som markerar gränsen mellan park och skolgård. Uppsala kommuns bedömning är att en utveckling av skolgården och Musikparken kan göras som inte skadar kulturmiljövärdena och istället stärker parkrummet och bidrar till en ökad upplevd trygghet.

Arkeologi

Det finns inga registrerade fornlämningar inom planområdet. En arkeologisk utredning har genomförts för planområdet av Societas Archaeologica Upsaliensis, 2019-09-02. Utredningen gjorde inga fynd och inga tecken på fornlämningar finns.

Sociala aspekter

Förutsättningar

Socioekonomi

Inom planområdet finns det inga bostäder. Funktionen som skolan fyller har dock större upptagningsområde och är relevant i hela Gottsundaområdet. Både inom stadsdelen och i jämförelse med omkringliggande stadsdelar uppstår det socioekonomiska skillnader. De socioekonomiska klyftorna har över tid vuxit i Gottsundaområdet. De boende i centrala Gottsundaområdet som till stor utsträckning bor i hyresrätter, har generellt lägre utbildningsnivå, lägre förvärvsinkomst och lägre valdeltagande. Det finns på många sätt en hög utsatthet, som märks genom bland annat trångboddhet och kriminalitet. Omkringliggande områden och Gottsundaområdets ytterkanter kännetecknas av äganderätter och en socioekonomiskt starkare befolkning, med relativt högre förvärvsinkomst, högre utbildningsnivå och valdeltagande. Det finns skillnader mellan hur män och kvinnor brukar använda det offentliga rummet. Gottsundaområdet förknippas delvis med negativa bilder kopplat till kriminalitet och otrygghet, vilket förstärker den sociala oron kring området.

Områdets sociala funktion idag

Planområdets norra del som ligger närmare centrum är mer aktiv med Treklängen och Boule- och bollhallen, medan dess södra del är lugnare och präglas av natur. Treklängens skola delar fastighet med träffpunkt för äldre, öppna förskolor och fritidsklubb. Boule- och bollhallen lockar idag personer från hela Uppsala som spelar boule, vilket man ser som positivt, men det finns inga rapporterade meroeffekter på området genom t.ex. ökat besökande till centrum på grund av det. Däremot har det funnits konflikter mellan de olika åldersgrupper som använder platsen.

En stor del av planområdet idag består av skogsmark, vilket bedöms ha en positiv effekt på hälsan och välmående för dem som bor i närheten eller använder platsen. Dock har kullen öster om Boule- och bollhallen beskrivits som otrygg. Vid flera dialogstillfällen har man rapporterat att den brukar samla viss kriminell aktivitet. Även i den mer aktiva delen av planområdet finns det några aspekter som har rapporterats som otrygga. Boule- och bollhallens slutna utformning med få entréer bidrar inte till rörelse och synlighet och därmed inte till trygghet eller trivsel.

Förändringar

Skolans funktion som samhällsbyggnad i framtiden

Detaljplanen möjliggör en utveckling av ett skolområde som kan samutnyttjas, vilket innebär en mer aktiv användning av platsen flera timmar per dygnet. Detaljplanen begränsar dock vilka funktioner

som får ta plats i området till skola, idrottsanläggning och samlingslokal för att minimera möjliga konflikter. Samutnyttjandet ger goda förutsättningar för personer av olika bakgrund och åldrar att vistas och mötas på samma plats, men hur detta kommer att tillåtas ske i verkligheten beror mer på skolans utformning och förvaltning, som inte regleras i detaljplanen.

Skolans stadsbyggnadsfunktion

Detaljplanen begränsar i stort sett inte var bebyggelsen kan uppföras, men redan i förstudien har kommunen studerat och bestämt placeringen. Funktionerna är tänkta att placeras så att de bidrar till rörelse längs Askbanan genom att skapa målpunkter och platsbildningar. Skolans mer publika funktioner placeras mot norr, närmare centrum i syfte att stärka den mer offentliga och urbana sidan av planområdet. Skolgården placeras mot söder, och den bedöms kunna dra mer rörelse dit och motverka helt inaktiva baksidor. Detaljplanen möjliggör flera olika lösningar inom byggrätten, som kan se avsevärt annorlunda ut. Ett annat förslags effekt på platsen har dock inte bedömts i detalj.

Trygghet

Ökad trygghet ingår som mål i projektdirektiv samt i handlingsplan Gottsunda/Valsätra, och utgör en viktig aspekt i projektet och beaktas under projektets gång, från placering till utformning av byggnaderna, entrélägen och utemiljön. Sammankopplingen av Valthornsvägen och Vackra Birgers väg är en trygghetsfrämjande åtgärd. Polisen yttrade sig i samrådsförslaget positivt till sammankopplad gata, då den ökar rörligheten i området som leder till att upptäcktsrisken ökar vid brott.

Samutnyttjandet är också trygghetsfrämjande. Trygghetsaspekten tas även upp i alla dialogtillfällen i syfte att skapa en mer inkluderande uppfattning i frågan. I workshopen med Gottsundaskolans elever diskuterades även behovet av att känna sig trygg och bekväm inne i skolan utifrån olika individers behov och identiteter. Synpunkterna gör avtryck i utformningen av skolbyggnaden och skolgården.

Barnperspektiv

Planen möjliggör nya moderna skollokaler i Gottsundaområdet, vilket uppfyller ett behov som uppstår i samband med den övergripande utveckling som förväntas ske de kommande åren i Gottsundaområdet. Planområdets placering och utformning med gång- och cykelstråk gör skolan lättillgänglig för barn och vuxna från Gottsunda och närliggande områden att ta sig dit till fots eller med cykel. Detaljplanen möjliggör en större skolgård än den som Gottsundaskolan hittills haft. Den nya gården ligger i direkt anslutning till Musikparken dit elever kan komma utan att passera trafikerade gator.

Barnperspektivet beaktas även i stor grad i dialog- och delaktighetsprocesserna i samband med skolprojektet. Under 2019 har det hållits ett antal tidiga dialoger med skolverksamheten, verksamma i området och allmänheten, där barnperspektivet belystes från olika håll. Det har även hållits dialog med drygt 100 barn i grupper på 10–20 barn som en kreativ 1 timmes workshop med fokus på centrumutvecklingen och ny skola. Barnen fick visa på en stor kartmatta var de bor, vilka deras favoritplatser är i stadsdelen och i skolan samt vad de vill kunna göra i skolan och skolgården på kvällar och helger. Workshops har också hållits med elever i Gottsundaskolan. I dessa workshops fick eleverna berätta om vad som är bra och inte bra med de befintliga lokalerna och man diskuterade behov kring den kommande skolmiljön. Barnen fick lämna synpunkter på skolans utformning samt reflektera tillsammans över innemiljön och olika individers olika behov. En del barn fick gå runt planområdet och prata om skolgården samt vad som skulle få eleverna att vistas mer och vara mer aktiva på skolgården. De ritande arkitekterna var med i samtalet och lyssnade in barnens kommentarer och behov samt fick svara på hur synpunkterna kan integreras i förslaget. Läs mer om synpunkterna som kommit in under dialogperioden i *Sammanställning av tidiga dialoger, 2019* och *Sammanställning av workshops i Gottsundaskolan*.

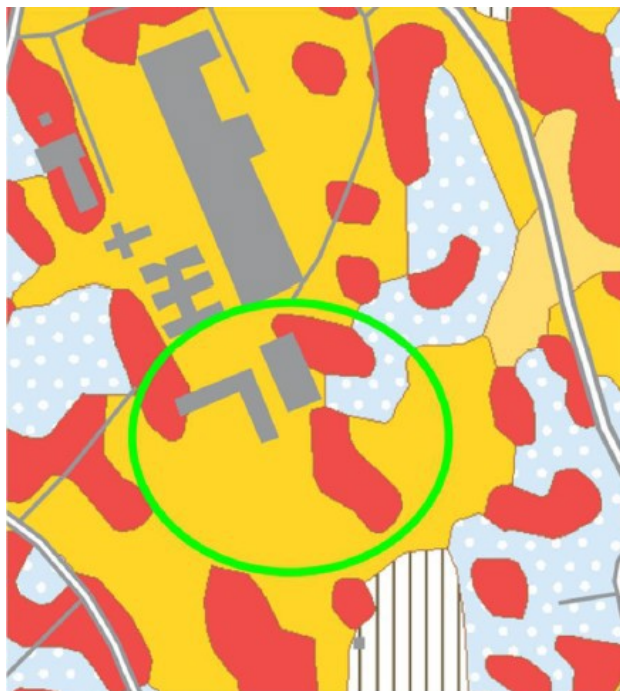
En enkel barnkonsekvensanalys har tagits fram i samband med detaljplanen. Läs mer i bilagan.

Jämställdhet

Vissa aspekter såsom jämställdhet berörs inte direkt av detaljplanen. Däremot är denna aspekt mycket relevant i projektet, där skolans utformning kommer att studeras i detalj. Jämställdhetsperspektivet beaktas både i skolans utformning och i de fortsatta dialogerna. Idrotts- och fritidsavdelningen arbetar aktivt med jämställdhetsintegrering i idrottshallar genom exempelvis utformning av omklädningsrum.

Mark och geoteknik

Under planarbetet har *Markteknisk utredning Gottsunda skolan*, WSP Samhällsbyggnad, 2019-04-25 tagits fram. Enligt SGU:s jordartskarta består utredningsområdet huvudsakligen av glacial lera och några större områden med berg. En mindre del av utredningsområdet består av sandig morän.

Figur 20 Utdrag från SGU:s jordartskarta. Planområdets ungefärliga läge markerat med grön ring. Gul markering visar på glacial lera, blå markering med prickar visar på sandig morän och röd markering visar på urberg.

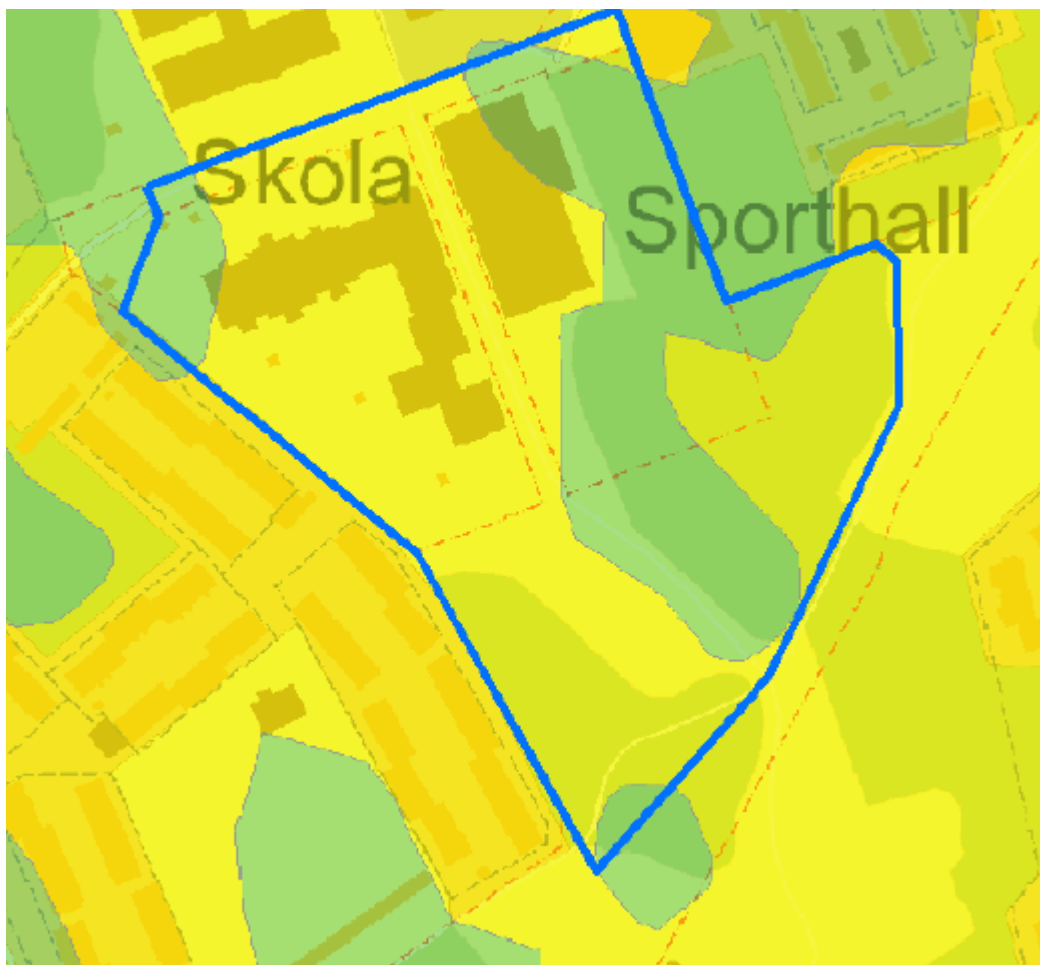
Vattenmiljö – grundvatten och dagvatten

Grundvatten

Utredningsområdet ligger utanför det yttre vattenskyddsområdet för Uppsala- och Vattholmaåsarna.

Uppsala kommun har beslutat om riktlinjer för markanvändning inom Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde ur grundvattensynpunkt. En klassificering av markens känslighet har utförts och beskrivs i rapporten *Risikanalys av Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde ur grundvattensynpunkt*.

Enligt känslighetskartans tillhörande riktlinjerna ligger utredningsområdet inom ett område som klassats med måttlig och låg känslighet. Eftersom marken i utredningsområdet mestadels består av lera bedöms infiltrationsmöjligheterna till grundvattnet vara låga. Riktlinjerna ska följas vid fortsatt utveckling.

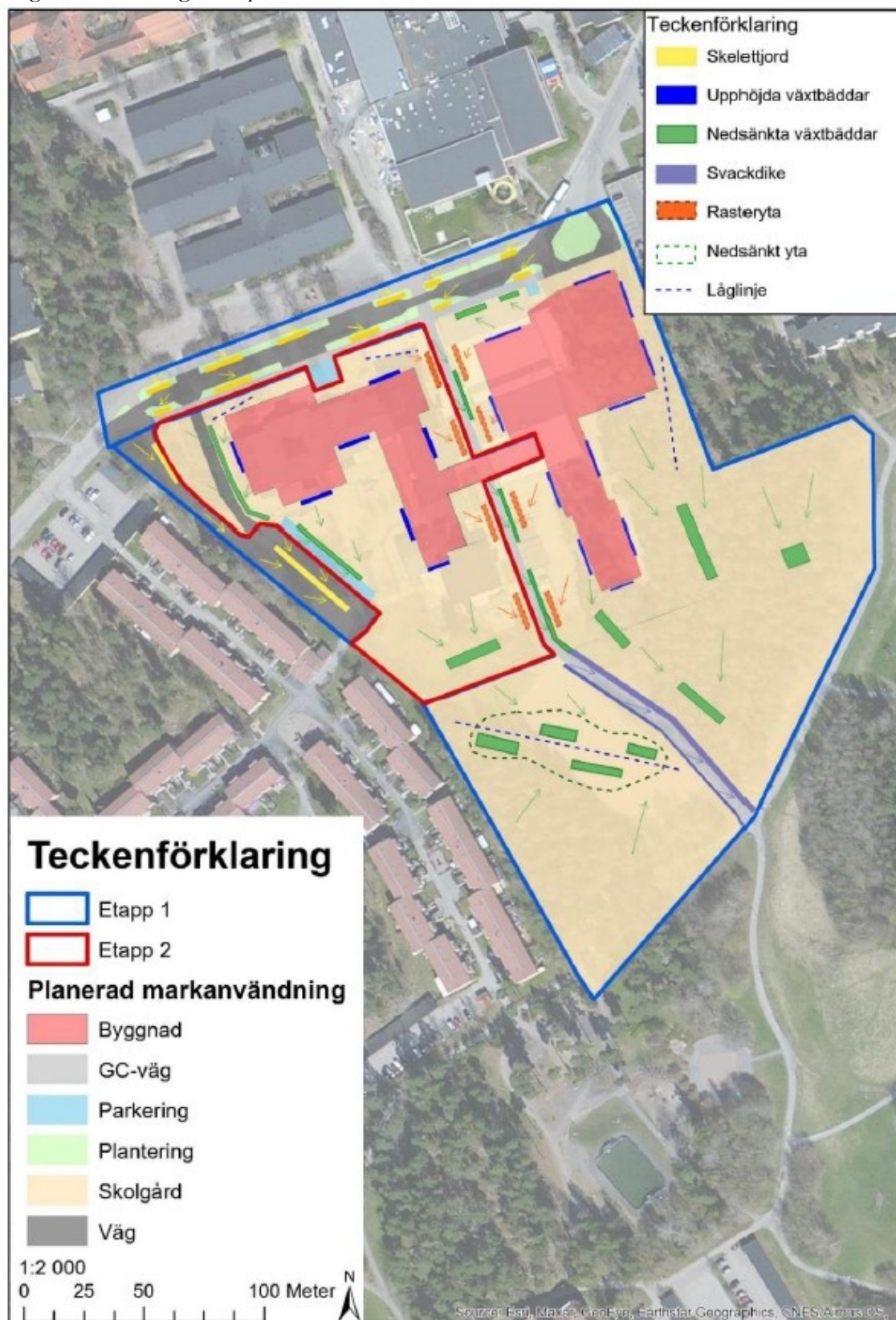
Figur 21 Utdrag ur känslighetskartan för grundvatten. Gul markering motsvarar måttlig känslighet och grön markering motsvarar låg känslighet.

Dagvatten

Recipient och miljökvalitetsnormer

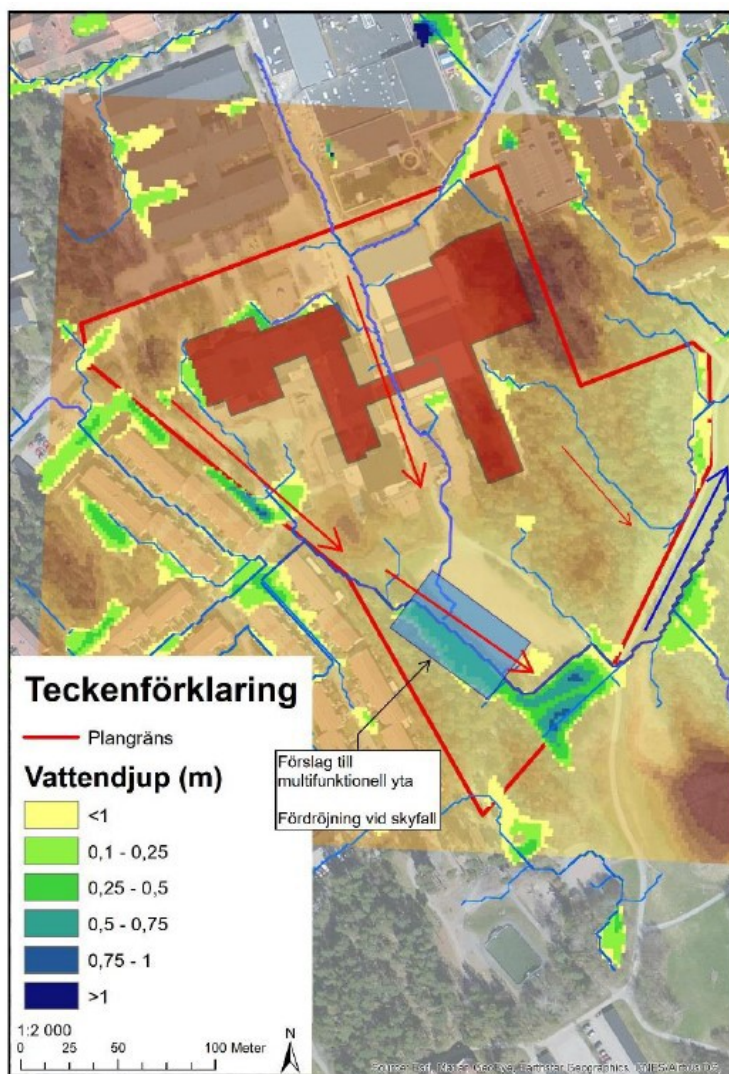
En dagvattenutredning har tagits fram (WSP Sverige AB, 2019, reviderad 2020-06-29) för att säkerställa att detaljplanen möjliggör en god dagvattenhantering. Utredningen visar på att Fyrisån är recipient för dagvattnet. Planområdet avvattnas via Bäcklösaravinen. Fyrisån omfattas av miljökvalitetsnormer (MKN) för ekologisk och kemisk ytvattenstatus. Den ekologiska statusen för recipienten är klassad som måttlig. Den kemiska statusen för recipienten är klassad som uppnår ej god status. I stort sett alla vattenförekomster har högre halter av kvicksilver och polybromerade difenyletrar (PBDE) än gränsvärdena inom EU, vilket innebär att få vattenförekomster klarar normen för god ekologisk status.

Dagvattenhantering inom planområdet

Figur 22 Utdrag ur dagvattenutredning. Kartan visar hur dagvattenhantering kan utföras. Lösningen är baserad på förslaget från steg 2. (WSP)

Planen innebär en ökad belastning på området, då större ytor blir hårdgjorda. För att möta Uppsala Vattens krav på fördröjning och rening av dagvatten har åtgärderna dimensionerats för omhändertagande av de första 20 mm vid ett regn. De föreslagna åtgärderna inkluderar skelettjor, växtbäddar och gröna tak, men även svackdiken för avledning av skyfall. Med de föreslagna åtgärderna för dagvatten bedöms belastningen från området minska jämfört med situationen före planens genomförande, och därmed bidra till att beslutade miljö kvalitetsnormer för Fyrisån kan uppnås.

Figur 23 Utdrag ur dagvattenutredning. Kartan visar att med åtgärder kan översvämningsriskerna i området minska, och vid skyfall leds vattnet vidare till Musikparken. (WSP)

Skyfallshantering

Då det finns flera områden inom utredningsområdet som riskerar att översvämmas även i dagsläget, vid 100-årsregn, är höjdsättning av gårdsytan viktig. I utredningen redovisas förslag på hur höjdsättningen bör utformas samt identifiering av viktiga flödesvägar. Skolgården anläggs med fördel som en multifunktionell yta som tillåts översvämmas vid kraftig nederbörd. Med den föreslagna höjdsätt-

ningen och de föreslagna avrinningsstråken över fastigheten bedöms risken minska för översvämningar inom planområdet. Utredningen visar att det är möjligt att lösa dagvattenhanteringen. Vid skyfall kommer vatten från planområdet och centrumområdet norrut att passera igenom området till Musikparken, som får översvämmas vid skyfall.

Trafik och tillgänglighet

Förutsättningar

Gatunät

Planområdet matas idag från två vändplaner på Vackra Birgers väg i väster och Valthornsvägen i öster. Vackra Birgers väg ansluter till Musikvägen och Valthornsvägen ansluter till Gottsunda allé.

Figur 24 Karta över det befintliga gatunätet. Heldragen vit linje visar allmänna gator. Heldragen gul linje visar gator på privat mark. Streckad vit linje visar allmänna gång- och cykelvägar, och gul streckad linje visar gång- och cykelvägar på privat mark.

Gång- och cykeltrafik

Vändplanerna på Vackra Birgers väg och Valthornsvägen binds samman av en gång- och cykelväg. I nordsydlig riktning löper gång- och cykelvägen Askbanan från Gottsunda centrum och vidare mot Sunnersta i söder. Väster om Gottsunda centrum löper en enkel gång- och cykelväg i naturmiljö, denna ansluter mot vändplanen på Vackra Birgers väg.

Kollektivtrafik

Gottsunda centrum, cirka 350 meter norr om planområdet, trafikeras av ett flertal busslinjer med täta turer. På Valthornsvägens vändplan finns busshållplatsen Gottsunda simhall. Vändplanen används som reglerhållplats. Att bussarna står still på vändplanen kan leda till problem om en buss skulle haverera, då andra fordon inte kan vända. Cirka 100 meter norrut på Valthornsvägen finns busshållplatsen Fiolbacken.

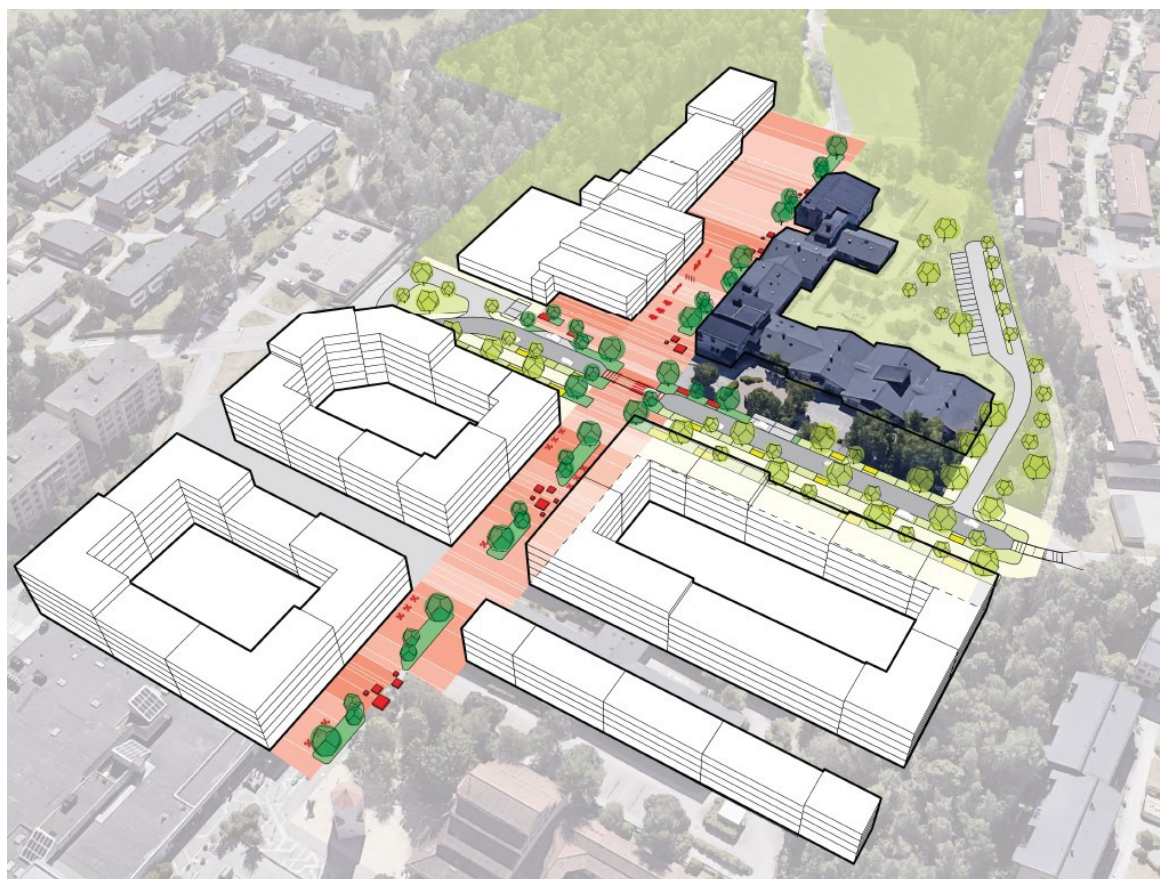
Förändringar

Gatunät

Vändplanerna på Vackra Birgers väg och Valthornsvägen föreslås kopplas ihop med en ny gatukoppling. Skolorområdet föreslås matas längs den nya gatukopplingen. Den nya gatukopplingen syftar även till att säkerställa att framtida kvarter norr om planområdet kan angöras, och att tillräckliga ytor finns för angöring till bottenvåningslokaler.

Sammankopplingen uppfyller planprogrammets mål där det angående trafik och gata bland annat formuleras: *"Nya lokalgator tillkommer för att skapa tillgänglighet och angöring till ny bebyggelse.*

Dessa gator ska utformas som trivsamma stadsrum med låga hastigheter. I vissa lägen kan befintliga gator sammankopplas för gång-, cykel- och biltrafik för att skapa mer liv och rörelse och för att undvika instängda och otrygga vändplaner. I de sammanhangen ska gaturummen utformas med fokus på säkerhet för oskyddade trafikanter."

Figur 25 Illustration som visar den föreslagna trafiksituationen kring den nya skolan, med sammankopplingen av Vackra Birgers och Valthornsvägen, samt Askbanan. (Mandaworks och Warm in the winter)

Gators utformning

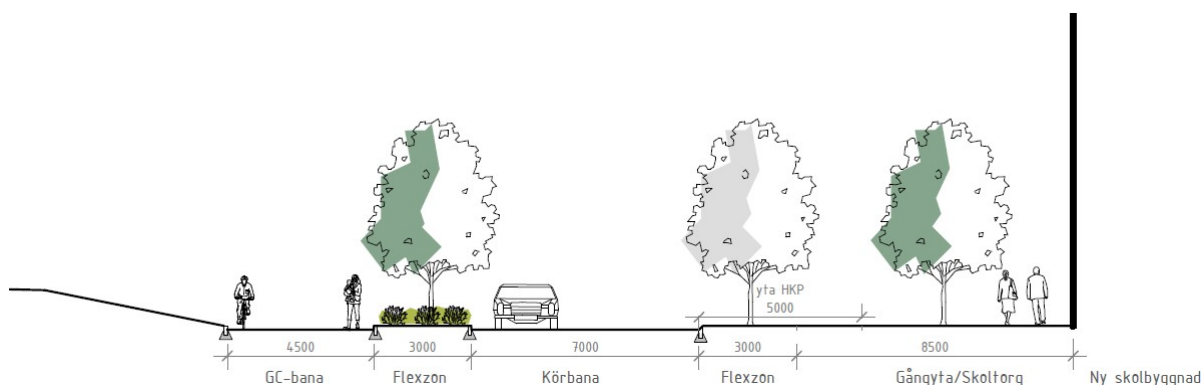
Detaljplanen medger en gatusektion på 21 meter. Syftet är att möjliggöra en dubbelriktad gata för allmän trafik. Gatan avses utformas som en lågfartsgata med möjlighet till en gång- och cykelbana på norra sidan och ett brett gångområde på södra sidan. Säkra övergångar föreslås där gång- och cykelbanor ansluter i nordsydlig riktning. Den befintliga reglerhållplatsen och vändning av buss på Valthornsvägen flyttas längre söderut till Musikkvägen. Syftet är skapa goda förutsättningar för busstrafik och trafiksäkerhet.

Figur 26 Illustration som visar vägdragningen och den ny gatans utformning med flexzoner, övergångsställe och angöring för specialfordon. (WSP)

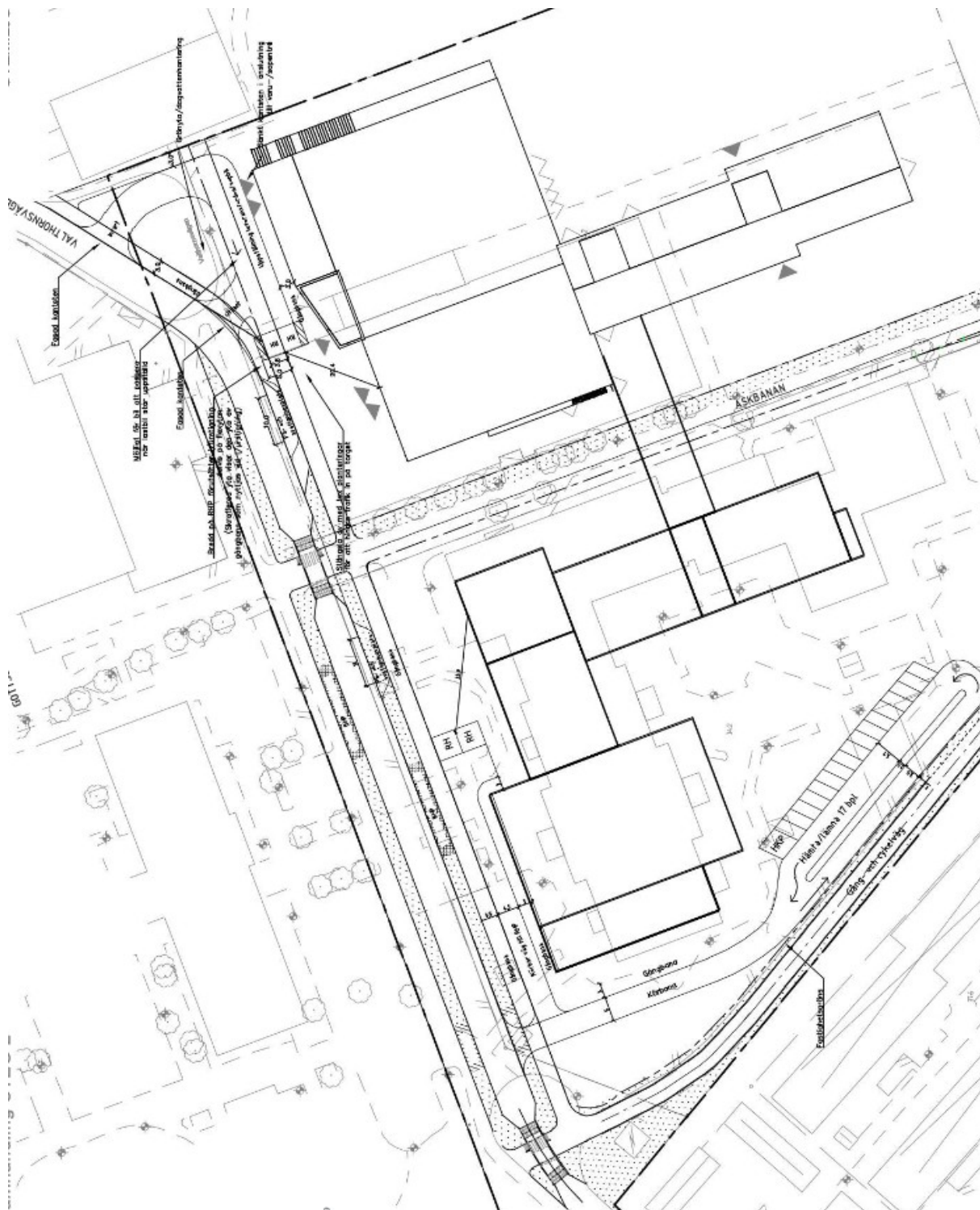
Figur 27 Illustration som visar visionen för platsen mellan den nya skolan och centrum kvarteren, med sammankopplingen av Vackra Birgers väg och Valthornsvägen samt skoltorget. (Mandaworks och Warm in the winter)

Figur 28 Illustration som visar en möjlig gatusektion vid ett fullt utbyggt förslag med dubbelriktad trafik och flexzon för angöring även på den norra sidan (avsett för framtida kvarter norr om planområdet). (Cedervall Arkitekter)

Gång- och cykeltrafik

Gång- och cykelvägen Askbanan avses bli kvar i nuvarande sträckning och är i detaljplanen allmän plats för gång- och cykeltrafik. Barn kommer att passera mellan skolområdena då gemensam matsal föreslås ligga i den östra delen. Utformningen mellan de föreslagna skolbyggnaderna avses därför utformas som ett "skoltorg" som fungerar som lågfartsområde för cykel och håller ihop området med en gemensam gestaltning.

Figur 29 Situationsplan som visar trafiklösningen. (Cedervall Arkitekter)

I detaljplanen anges parkmark längs planområdets västra sida för att säkerställa allmänhetens möjlighet att röra sig på gång- och cykelväg från platser norr om planområdet, väster om Gottunda centrum, och ner till Musikparken, som ett alternativ till Askbanan. Allmänheten kommer att kunna röra sig längs sammankopplingen av Vackra Birgers väg och Valthornsvägen, på båda sidor, på allmän plats mark.

Kollektivtrafik

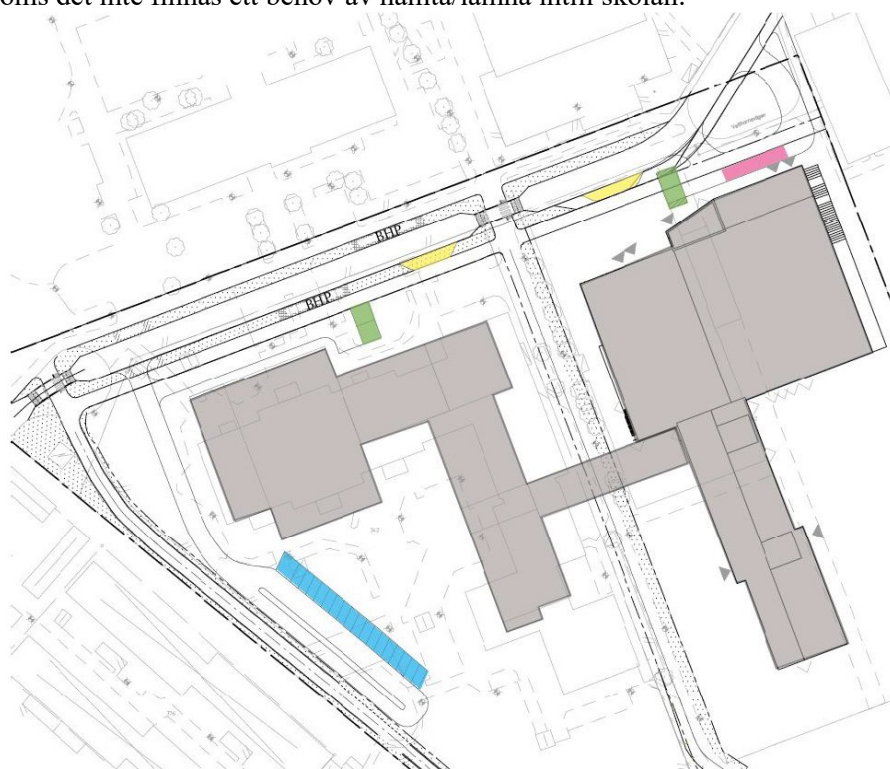
Busshållplatsen vid vändplanen (Gottsunda simhall) på Valthornsvägen avses flyttas västerut mittför Treklängen.

Angöring

Angöring till planområdet sker via den nya gatukopplingen mellan Vackra Birgers väg och Valthornsvägen. I nordöstra delen av tomten anordnas en slinga för leveranser och sophantering till den nya byggnaden, vilket möjliggör uppställning inom 10 meter till miljörum och leveransentré.

Parkering

Under arbetet med förstudien för den nya skolan stod det klart att det inom planområdet inte finns tillräckligt med utrymme för att ordna både friyta och parkering enligt parkeringstal för Uppsala. Enligt plan- och bygglagen (PBL) ska friyta prioriteras före parkering då tillräckliga utrymmen saknas. Med anledning av detta och med anledning av skolans läge centralt i Gottsunda med goda möjligheter att resa hållbart till och från skolan bedöms att parkeringstalet för skola i innerstaden tillämpas i projektet. Parkeringstalen syftar till att bidra till hållbara transporter och val av andra trafikslag än bil. En parkeringsutredning har genomförts med syfte att redovisa ett bedömt parkeringsbehov utifrån platsens förutsättningar. Enligt parkeringsutredningen behövs 21 parkeringsplatser för bil inom planområdet som helhet (11 i etapp 1 och 10 i etapp 2). Parkering för personal och hämta/lämna för de lägre årskurserna anordnas längs den befintliga angöringsgatan i västra delen av planområdet. I de högre årskurserna bedöms det inte finnas ett behov av hämta/lämna intill skolan.

Figur 30 Föreslagen parkeringslösning i etapp 2. Personal parkering samt hämta/lämna markeras i blått, parkering för rörelsehindrade markeras i grönt, angöring för specialfordon markeras i gult och angöring leveranser/sopbil i rosa.

För cykel behövs det enligt parkeringstalen 743 parkeringar för hela planområdet (396 parkeringar i etapp 1 och 347 parkeringar i etapp 2). Parkeringarna föreslås i förstudien huvudsakligen lösas på kvartersmark längs Askbanan eller på annan kvartersmark intill entréer. I förslaget säkerställs att det finns yta för alla parkeringar, men erfarenhetsmässigt behövs färre parkeringar varför antalet parkeringsplatser kan komma att byggas ut efter behov.

Tillgänglighet för funktionsnedsatta

Det är möjligt att anordna parkering för funktionsnedsatta vid de föreslagna byggnadernas entréer i enlighet med Boverkets byggregler. *Två parkeringsplatser för rörelsehindrade som placeras inom 25 meter till huvudentrén för respektive skolbyggnad. Parkeringsplatser för rörelsehindrade vid den nya Gottsundaskolan nås via slingan för leveranser i den nordöstra delen av tomten, och de vid Treklungen nås ifrån den sammankopplade gatans västra del. Det finns även krav på att ordna på- och avlastningsplats för elever och besökare med funktionsnedsättning inom 25 meter till huvudentré för tillgänglig angöring och möjlighet till snabb avlämning/hämtning.* Detaljplanens generella karaktär ger goda förutsättningar att anordna parkering för funktionsnedsatta. *I den östra skoltomten kommer denna ordnas på allmänplatsmark, längs den nya genomfartsgatan mellan Valthornsvägen och Vackra Birgers väg, i ficka inom 25 meter till Gottsundaskolans huvudentré. I den västra skoltomten kommer placering av på- och avlastningsplatsen för funktionsnedsatta ske på kvarteretsmark. Den exakta placeringen kommer att studeras vidare i samband med denna skolas utformning.*

Hälsa och säkerhet

Buller

En utredning för trafikbuller har gjorts och baserats på förslagshandlingens placering av byggnader (Sweco, 2019-08-16, reviderad 2020-07-06). Den utgår från Naturvårdsverkets riktlinjer om god ljudmiljö vid skolor.

Riktvärdet ekvivalent ljudnivå 50 dB(A) på del av gård som är avsedd för lek, vila och pedagogisk verksamhet klaras inom hela planområdet både för nuläge, etapp 1 samt etapp 2.

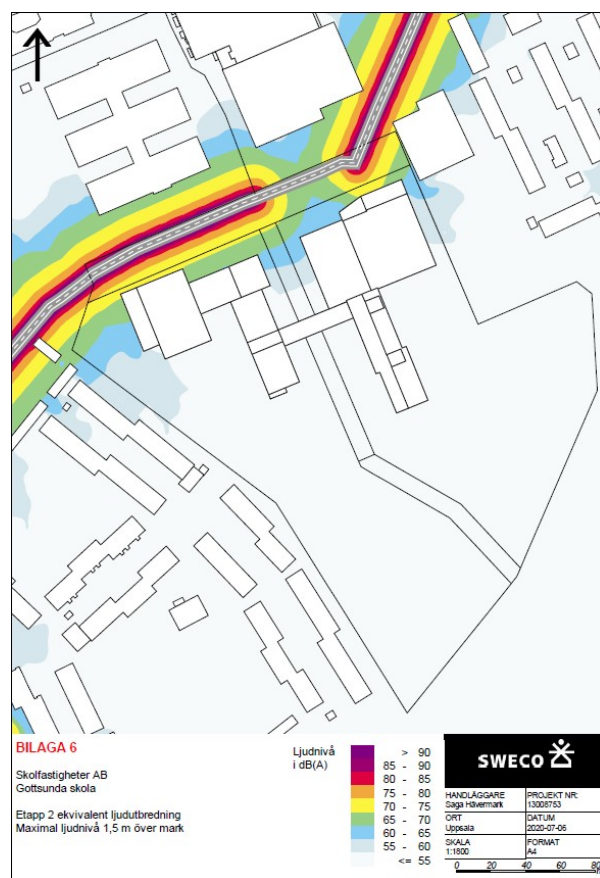
Riktvärdet 70 dB(A) för maximal ljudnivå klaras på större delen av skolgårdens yta (bilagor 2, 4 och 6). Riktvärdet överskrids allra närmast vägen i etapp 1 och 2 men det bör inte omfatta yta avsedd för lek, vila och pedagogisk verksamhet i förslaget. I Naturvårdsverkets riktlinjer anges även att riktvärdet får överskridas fem gånger per maxtimme under den tid då skolgården nyttjas. Den tunga trafiken är begränsad omkring skolgården och utgörs främst av leveranser och buss. Antalet överskridanden bedöms inte vara fler än fem gånger per maxtimme.

Samtliga planerade skolbyggnader får ekvivalenta ljudnivåer under 50 dB(A). I etapp 1 och 2 förekommer beräknade maximala ljudnivåer upp emot 71 dB(A) vid den värst utsatta fasaden, och i det här fallet blir det dimensionerande när det gäller krav på fasadens ljudisolering. För att riktvärdet 45 dB(A) för maximal ljudnivå inomhus ska klaras krävs att $D_{nT,w} + C_{tr}$ är minst 26 dB för de mest exponerade fasaderna.

Skolan utsätts endast för trafikbuller från små lokalgator och utgörs till stor del av trafik till och från skolan. Den största delen av trafiken kommer därför att förekomma i samband med skoldagens start och slut. De nya gatorna och byggnaderna innebär inga stora förändringar som skapar höga bullernivåer och som kan medföra olägenhet och risk för människors hälsa. Slutsatsen blir att skolan har tillgång till en god ljudmiljö i enlighet med Naturvårdsverkets riktvärden.

Figur 32 Utdrag ur trafikbullerutredning. Ekvivalent ljudutbredning och ljudnivå 1,5 meter över mark. (Sweco)

Figur 31 Utdrag ur trafikbullerutredning. Maximal ljudutbredning och ljudnivå 1,5 meter över mark. (Sweco)

Markföroreningar

Under planarbetet har *Markteknisk utredning Gottsunda skolan*, WSP Samhällsbyggnad, 2019-04-25 tagits fram. Utredningen visar att det inte finns några identifierade förorenade områden inom planområdet. Vid kontroll av historiska flygfoton, har området innan utbyggnaden av Gottsunda varit skogbeväxt. Ingen verksamhet har bedrivits på området som kan antas ha orsakat markföroreningar.

Luft

Vid planläggning behöver man säkerställa att miljö kvalitetsnormerna för luft inte överskrids. En luftutredning har därför tagits fram av Tyréns (2019-07-02, reviderad 2020-07-09) i syfte att analysera luftföroreningshalterna idag, samt år 2030 när detaljplanen beräknas vara genomförd. Beräkningar av luftföroreningshalter har gjorts för partiklar, PM₁₀, och kvävedioxid, NO₂, vilka omfattar de lagstadgade miljö kvalitetsnormerna.

Omgivningen runt nya skolområdet består av vägar med relativt lite trafik och öppna gaturum, vilket ger god möjlighet för luftföroreningar att spädas ut genom omblandning. I utredningen beräknas gaturummet för fem vägar i närhet av skolområdet: Orkestervägen, Elfrida Andrées väg, Musikvägen, Valthornsvägen och Vackra Birgers väg.

Resultatet av den objektiva skattningen indikerar att halten av NO₂ överskrider miljömålet på Valthornsvägen år 2024. De övriga halterna av NO₂ underskrider miljömålen för både år 2024 och 2050. För PM10 visar de beräknade halterna att miljömålen kan riskera att överskridas eller tangeras för samtliga vägar med avseende på årsmedelvärdet och 90-percentilen. För samtliga vägar underskrids miljö kvalitetsnormerna.

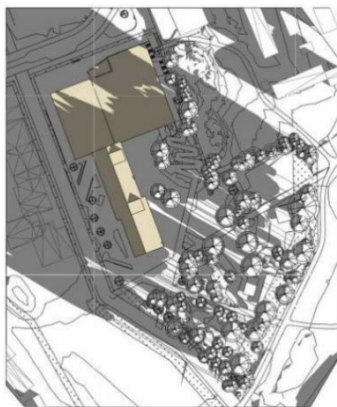
Beräkningsmodellen framställer gaturummet som en idealiserad företeelse, med konstant avstånd mellan fasader och jämn höjd på husen. Något mellanrum mellan huskroppar existerar inte. Jämför vi verkligheten med den information som modellen får, inser vi att i modellen ter sig situationen mer allvarlig än vad den är. I verkligheten har ventilationen (turbulens och vindar) större möjlighet att späda ut föroreningarna än vad modellen visar.

Beräkningarna i verktyget för objektiv skattning med spridningsmodellering som gäller för 2024 respektive 2050 baseras på dagens fordonsflotta. Den framtida fordonsflottan förväntas ha lägre utsläppskaraktäristika när de gäller kväveoxider, beroende på annorlunda mix av bränslen samt fler nya, renare fordon.

Resultaten från VOSS tillsammans med den information som finns genom mätningar i urban bakgrund i centrala Uppsala och areaberäkningar från ÖSLVF, ger bedömningen att luftmiljön kan anses som god i området nu och i det framtida scenariot 2024 respektive 2050, med halter under MKN och miljömålen.

Dags- och solljus

Inom ramen för steg 2 har solljusstudier gjorts för förslaget. Tiderna som har studerats är vår-/höstdagjämning samt midsommar vid tidpunkterna klockan 9, 13 och 18. Studien visar på goda solljusförhållanden på skolgårdarna. Det bedöms finnas goda möjligheter att uppnå goda dagsljusförhållanden i byggnaderna. Detta säkerställas i bygglovgivningen.

*Kl. 9
1 mars*

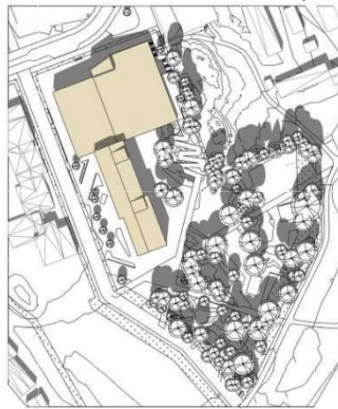
Kl. 13

Kl. 18

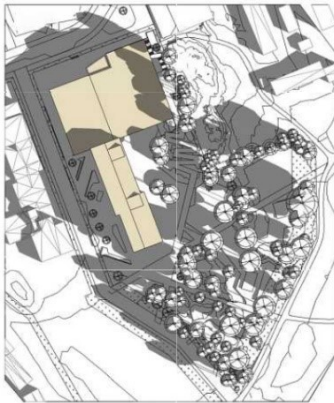
*Kl. 9
1 juni*

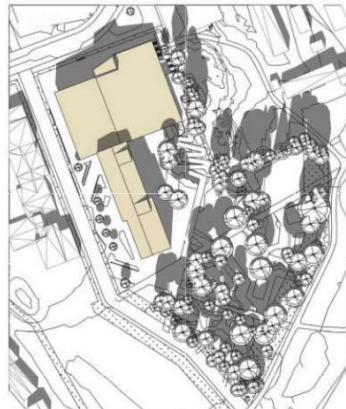
Kl. 13

Kl. 18

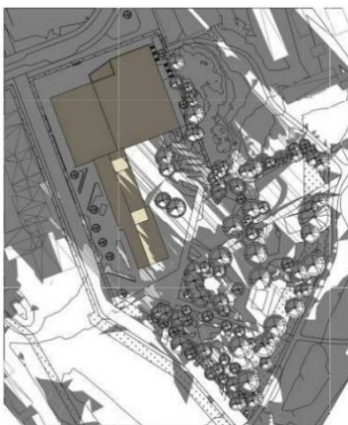
*Kl. 9
1 september*

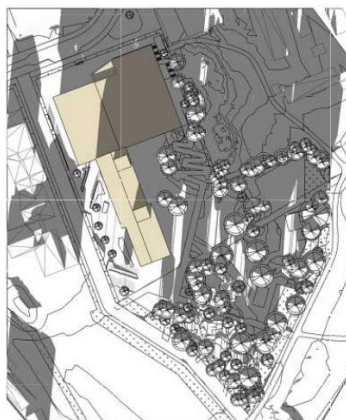
Kl. 13

Kl. 18

*Kl. 9
1 december*

Kl. 13

Kl. 18

Figur 33 Utdrag ur förslagshandlingen. Solstudier. (Cedervall Arkitekter)

Teknisk försörjning

Vatten- och avlopp

Detaljplanen ligger inom kommunens verksamhetsområde för vatten och spillvatten, samt även inom verksamhetsområdet för dagvatten. För beskrivning av miljöaspekter kopplat till dagvattenhantering se avsnitt *Dagvattenhantering inom planområdet*.

Inom planområdet finns ledningar för vatten och spillvatten samt dagvatten. Ledningarna löper i nordsydlig riktning längs Askbanan i ett centralt stråk samt ifrån väster in till det centrala stråket. Ledningarna går sedan ner till Musikparken och vidare ut i dagvattensystemet.

För att säkerställa att ledningar kan nå på ett lämpligt sätt förses kvartersmarken med u-områden om 12 meter längs Askbanan och i planområdets västra del, även en mindre del av planområdets södra del berörs. Lägsta höjd för gångbro över Askbanan sätts till 6 meter över marken för det ska gå att nå ledningarna.

Avfall

Avfallshanteringen är tänkt att placeras i byggnaderna. Avfallsbilen kan angöra så att avfall nå inom 10 meter och så att avfallsbilen inte behöver göra backrörelser.

El

I planområdets nordvästra del finns en transformatorstation. Området regleras som transformatorstation.

Värme

Det finns fjärrvärme i närheten av planområdet. Byggnaderna kommer att anslutas till fjärrvärmenätet.

Tele och bredband

Ledningar för telekommunikation finns i närheten. Byggnaderna kommer att anslutas till tele- och bredbandsnät.

Planbestämmelser

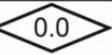
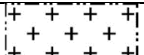
ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

Allmänna platser med kommunalt huvudmannaskap	
GATA	<i>Gata</i>
GÅNG CYKEL (SR₁)	<i>Gångväg, Cykelväg, Skola, Idrottsanläggning och samlingslokal</i> Syftet med bestämmelsen är att möjliggöra en gångbro mellan byggnader över allmän plats (gång- och cykelväg). Vid behov ska gångbron kunna styckas av som en 3D-fastighetsutrymme och regleras därför i detaljplanen som kvartersmark över allmän plats.
GÅNG CYKEL	<i>Gångväg, Cykelväg</i>

Kvartersmark	
SR₁	<i>Skola, Idrottsanläggning och samlingslokal</i> Syftet med bestämmelsen är att möjliggöra skollokaler som går att samnyttja. Utöver skola får det byggas idrottsanläggningar och samlingslokaler inom planområdet
E₁	<i>Transformatorstation</i>

	Syftet är att möjliggöra en transformatorstation.
--	---

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Omfattning	
	<i>Högsta nockhöjd är angivet värde i meter över angivet nollplan</i> Bestämmelsen reglerar höjden med byggnaderna och möjliggör byggnader som blir upp till cirka 5 våningar. Höjdangivelsen är satt så att det finns god marginal som kan användas för eventuella hisschakt eller teknisk utrustning som ska placeras på tak.
	<i>Högsta nockhöjd är angivet värde i meter</i> Bestämmelsen reglerar höjden på komplementbyggnad i meter räknat från den medelnivå som marken har invid byggnaden. Med nockhöjd avses takkonstruktionens högsta del. Högsta nockhöjden sätts på 5 meter för att möjliggöra spridningssamband för cinnoberbagge.
e₁	<i>Största byggnadsarea är angivet värde i m²</i> En största byggnadsarea, byggnadens utbredning på mark, regleras. Syftet är att säkerställa tillräcklig skolgård, baserat på förstudiens fullt utbyggda förslag.
Placering	
	<i>Marken får inte förse med byggnad</i> Prickmark har placerats i skolkvarterens ytterkanter för att säkerställa att byggnad inte placeras i fastighetsgräns för att möjliggöra skötsel och anordnande av till exempel hängrännor på kvartersmark. I områdets sydöstra del har ett område försetts med prickmark. Syftet är att säkerställa att det inte placeras byggnader i brynzonen som är karaktärskapande mot Musikparken. U ₁ -område planläggs också som prickmark.
	<i>Marken får endast förse med komplementbyggnad</i> Syftet med bestämmelsen är att kunna uppföra element som fyller viktiga funktioner på skolgården, upp till 5 m, t ex sol- och väderskydd, lekutrustning, läktare och dylikt.
Utformning	
f₁	<i>Byggnaden får sticka ut över allmän plats, gång cykel, i form av en gångbro, med en minsta fri höjd av 6,0 meter</i> Bestämmelsen syftar till att ge möjligheten att utforma byggnaderna så att de kan länkas samman med en gångbro. Den minsta fria höjden regleras för att det ska vara möjligt att komma åt underjordiska ledningar under gångbron.
f₂	<i>Byggnaden ska utformas med hög arkitektonisk kvalitet</i> Bestämmelsen syftar till att säkra en arkitektonisk gestaltning av hög kvalitet i linje med kommunens vision för skolan som samhällsbyggnad, placerad i en utpekad stadsnod samt de generella riktlinjer som beskrivs i Arkitekturpoliticy.
Utförande	
b₁	<i>Marken får byggas över med gångbro</i> Bestämmelsen syftar till att tydliggöra att mark som inte får bebyggas, och mark som endast får förse med komplementbyggnader får byggas över med en gångbro.

b₂	<i>Bärande konstruktion för gångbro får placeras på mark avsedd för komplementbyggnader</i> Bestämmelsen syftar till att tydliggöra att bärande element, t ex pelare avsett för gångbron, får stå på mark som endast får förses med komplementbyggnader.
b₃	<i>Endast 50% av markytan får hårdgöras</i> Bestämmelsen syftar till att säkerställa goda möjligheter till infiltration och till en god och grön gårdsmiljö för eleverna och ge goda möjligheter till ett bra lokalklimat.

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

Markreservat för allmännyttiga ändamål	
u₁	<i>Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar</i>

PLANENS GENOMFÖRANDE

Organisatoriska åtgärder

Tidplan

Inflyttad skola för etapp 1 planeras till höstterminen 2024. Någon tidplan för etapp 2 finns inte planerad.

Etapputbyggnad

Detaljplanen avses genomföras som två etapper. Den första etappen innebär att den östra delen byggs ut. En andra etapp för eventuell ombyggnad, tillbyggnad eller nybyggnad av Treklängens skola kan komma att genomföras senare.

Genomförandetid

Planens genomförandetid är 15 år från det datum planen vinner laga kraft.

Motivet för genomförandetiden är att planen tar höjd för en stadsutveckling av stadsdelarna Gottsunda och Valsätra som förväntas pågå under lång tid. Planen är av generell karaktär för att ha god hållbarhet över tid.

Ansvarsfördelning

Kommunen ansvarar för utbyggnad inom allmän plats. Kostnader för utbyggnad av allmän plats regleras i exploateringsavtal och delas mellan exploatören och kommunen i egenskap av fastighetsägare inom planområdet. Exploatören ansvarar för och bekostar nödvändiga tillståndsansökningar och utbyggnad av kvartersmark. Fastighetsbildningsåtgärder som krävs för planens genomförande bekostas av exploatören. Exploatören och kommunen ska gemensamt samordna utbyggnad av allmän plats och kvartersmark.

Huvudmannaskap

Kommunen är huvudman för allmän plats inom området.

Exploateringsavtal

Ett exploateringsavtal ska upprättas och föreligga innan planen antas av kommunen. Exploateringsavtalet reglerar villkor för projektets genomförande av allmän plats samt markreglering som bland annat möjliggör allmän infrastruktur och sammanhållen kvartersmark.

Tekniska åtgärder

Utredningar inför bygglovsprövning

Exploatören bekostar de utredningar som är nödvändiga för bygglovsprövningen. Till exempel arkeologi, geoteknik med mera.

Byggskedet

En riskanalys som omfattar besiktning av grannfastigheterna bör göras innan byggstart. Den bekostas av exploatören. Om riskanalysen påvisar risk för vibrationsstörningar ligger det i exploatörens eget intresse att vidta åtgärder mot byggrelaterade skador.

Utbyggnaden av kvartersmark inom planområdet förväntas ske i etapper. Exploatören måste samordna och vidta nödvändiga åtgärder för att inte störa, utgöra en säkerhetsrisk eller påverka möjlighet till undervisning i Treklängens skola under utbyggnaden av etapp 1.

Ledningar

Ledningskollen genomfördes 2019-02-01. Nedan listas ledningar inom eller i direkt närhet av planområdet:

- Borderlight AB
- Skanova
- Uppsala kommun, Bredband – Kommunledningskontoret IT
- Uppsala kommun, belysning
- Uppsala Vatten AB
- Vattenfall AB Heat Nordic – Vattenfall värme
- Vattenfall Eldistribution

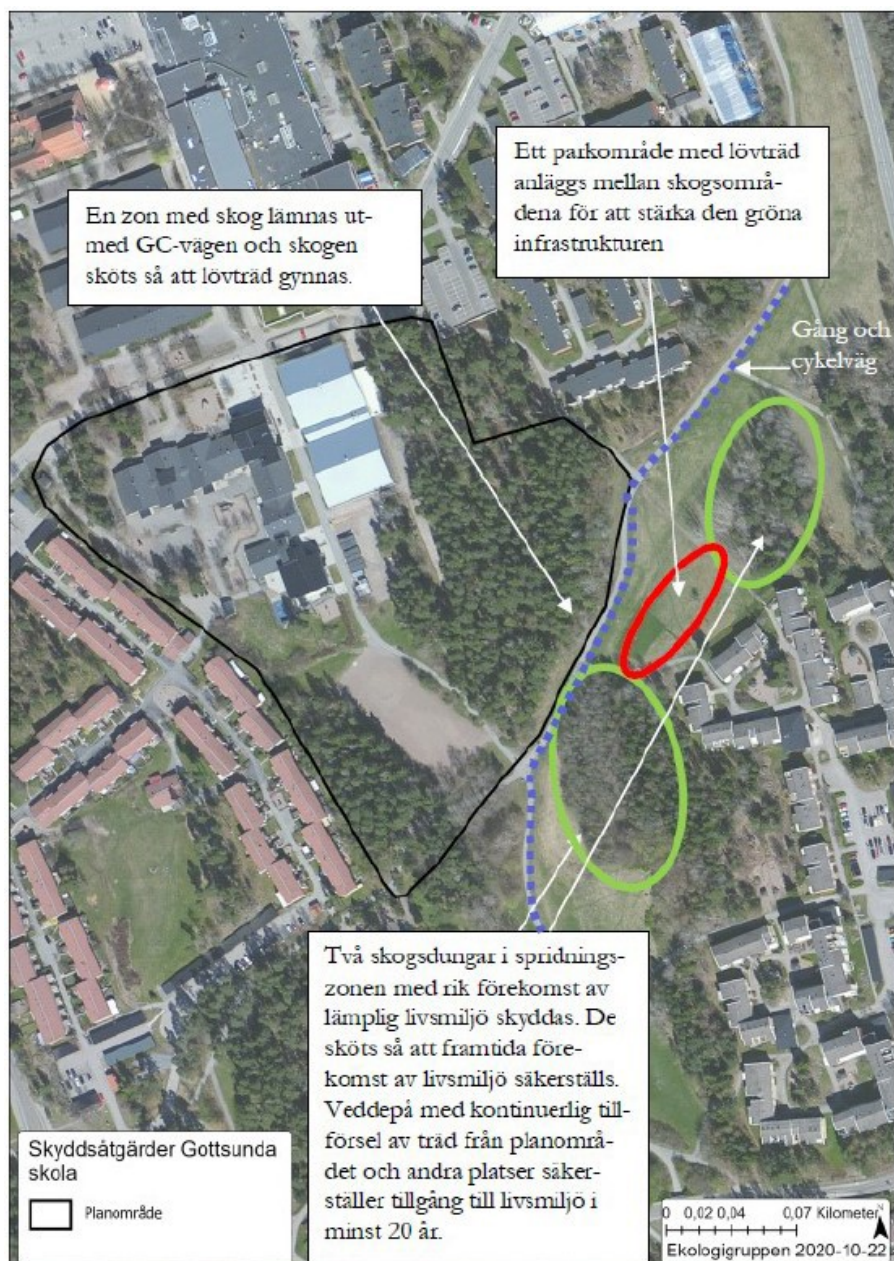
Det kan finnas ytterligare ledningar som berörs av detaljplanen. Det är exploatörens ansvar att undersöka om ytterligare ledningar finns.

Exploatören ska kontakta de berörda ledningsägarna i god tid. Utsättning av befintliga kablar ska begäras innan arbetena sätts igång. Befintliga anläggningar måste hållas tillgängliga för berörda ledningsägare under byggtiden.

Skyddsåtgärder för naturmiljö

Långsiktiga skötselåtgärder för spridningsstråket utanför detaljplanen föreslås genomföras och säkerställas parallellt med genomförandet av den nu aktuella detaljplanen. Detta sker genom en plan för skötseln av Musikparken samt genom en strategi för cinnoberbagge och spridningsstråket i stort.

- De potentiella framtida substraten och även klenare tallar och aspar bör om de avverkas läggas upp som veddepå i de två skogsområdena öster om gång- och cykelvägen senast i samband med genomförande av detaljplanen. Syftet är att på kort sikt skapa nya lämpliga substrat för cinnoberbaggen. För att säkerställa områdets funktion som spridningsstråk behöver veddepåerna ska fyllas på med nya träd minst vart tredje år i minst 20 år.
- Skogsområdena med rik förekomst av lämplig livsmiljö, öster om GC-vägen skyddas, bevaras och sköts på ett sätt som gynnar cinnoberbaggen senast i samband med genomförande av detaljplanen. Detta inkluderar att genom skötsel gynna asp och andra lövträd, samt tall. Plantering av nya aspar bör också ingå i skötseln. All död ved får ligga kvar i området. Skötseln av dessa områden bedöms kompensera för förlust av de relativt få framtida potentiell livsmiljö som försvinner i samband med bebyggelsen.
- Den ekologiska spridningsfunktionen säkerställas på sikt genom att det skapas ett minst 30 m brett parkstråk mellan de lämpliga livsmiljöerna i spridningszonen öster om GC-vägen utanför planområdet (figur 13) senast i samband med genomförande av detaljplanen. I parkstråket planteras arter som utgör livsmiljö för cinnoberbaggen. Målet med åtgärden är i första hand att stråket på medellång sikt ska kunna ersätta planområdets funktion som skogklädd spridningsväg. På lång sikt kan även substrat som utgör livsmiljö skapas.

Figur 34 Förslag till åtgärder för att undvika risk för negativ påverkan på en viktig spridningsväg för cinnoberbagge, enligt inventering och artskyddsutredning för cinnoberbagge, Ekologigruppen.

Ekonomiska åtgärder

Planeekonomi

Planen bedöms vara ekonomiskt genomförbar.

Ledningar

Kostnaderna för nyläggning bekostas av respektive ledningsägare.

Inlösen ersättning

Kommunen kommer till följd av planen att behöva lösa in mark som planlagts för allmän plats. Fastighetsreglering och ersättning regleras i upprättat exploateringsavtal.

Fastighetsrättsliga åtgärder

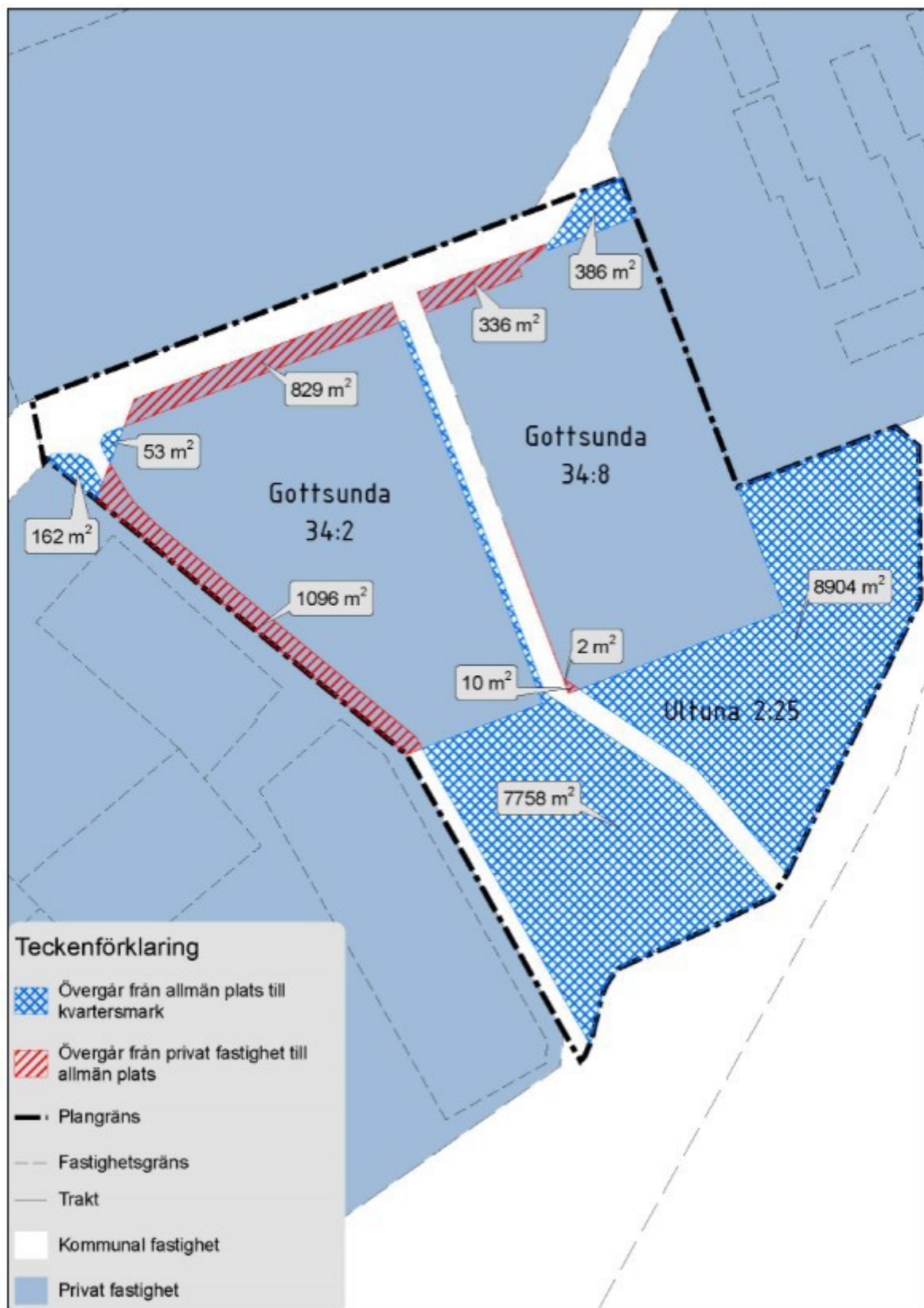
Detaljplanen utgör underlag för de fastighetsrättsliga åtgärder som är en förutsättning för planens genomförande. Fastighetsbildning inom kvartersmark sker på initiativ av fastighetsägaren.

Markägoförhållanden

Planområdet omfattar delar av fastigheterna Ultuna 2:25, som ägs av Uppsala kommun samt Gottsunda 34:2, som ägs av Uppsala Kommuns Fastighetsaktiebolag (UKFAB).

Konsekvenser för fastigheter inom planområdet

Kvartersmarken avses delas in i två fastigheter eller en fastighet med två skiften för skoländamålet. De fastighetsregleringar som krävs för överföring av mark från privat fastighet till allmän plats, och från allmän plats till kvartersmark regleras i exploateringsavtal mellan kommunen och fastighetsägaren. Detaljplanen ger möjlighet att 3D-fastighetsbilda för en gångbro mellan kvartersmark över allmän plats, för att koppla ihop de två skolbyggnaderna vid behov. Gångbron ska kunna styckas av som ett 3D-fastighetsutrymme och regleras därför i detaljplanen som kvartersmark över allmän plats. Några konkreta planer på att nyttja möjligheten finns inte i nuläget, men detaljplanen skapar möjlighet att genomföra fastighetsbildning för gångbron i framtiden. Kvartersmark för transformatorstation avses fortsatt vara kommunal mark.

4Figur 35 Karta som visar huvudmannaskapspåverkan vid ett genomförande av detaljplanen.

Servitut och rättigheter

Ledningshavaren, Uppsala vatten och avfall AB, upprättar servitutsavtal alternativt ansöker om ledningsrätt. Fastighetsägaren förbinder sig genom exploateringsavtal att medverka till markupplåtelsen.

PLANENS KONSEKVENSER

Strategisk miljöbedömning enligt miljöbalken 6 kapitel

När kommunen upprättar eller ändrar en detaljplan ska kommunen bedöma om detaljplanens genomförande kan antas medföra risk för betydande miljöpåverkan. För att avgöra detta görs en undersökning (6 kap. 6§ miljöbalken). I undersökningen identifieras de omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan med utgångspunkt i miljöbedömningsförordningen 5§ (2017:966).

Undersökning av betydande miljöpåverkan enligt miljöbalken 6 kap. 6§

Ett genomförande av detaljplanen bedöms inte medföra risk för betydande miljöpåverkan. Av de områden som beskrivs i miljöbalken 6 kap. 2§ så bedöms viss påverkan kunna ske på djur- och växtarter skyddade av miljöbalken 8 kap., markförhållanden, vatten, stadsbild samt kulturmiljö.

Med utgångspunkt i miljöbedömningsförordningen 5§ (2017:966) finns det inga omständigheter som talar för att detaljplanens genomförande innebär risk för betydande miljöpåverkan. En miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalken 6 kap. 11§ behöver därför inte upprättas.

PLANEN, miljöbedömningsförordningen 5§ 1, a-d

Detaljplanen avser att tillgodose ett skolbehov som uppstår genom ett genomförande av *Planprogram för Gottsundaområdet*. Lokaliseringen har prövats inom programarbetet. Behovet av ytor för utevistelse för barn gör att antalet möjliga platser i närområdet är begränsat. I planprogrammet bedöms det aktuella planområdet vara den enda möjliga tillkommande skoltomten utöver de befintliga skoltomterna. Stora delar av planområdet är idag ianspråktaga för skola och idrott.

Ett genomförande av detaljplanen, för att tillskapa fler skolplatser, är en förutsättning för att kunna genomföra *Planprogram för Gottsundaområdet* i sin helhet. Ett genomförande av planprogrammet har bedömts ge positiva miljöeffekter för dagvatten på recipienterna Fyrisån och Hågaån samt positiva sociala effekter. Detaljplanen bedöms ha positiv effekt på hållbar utveckling och ha mycket goda förutsättningar att följa miljölagstiftningen.

PLATSEN, miljöbedömningsförordningen 5§ 2,8,9

Planområde har inte någon erkänd skyddsstatus, nationellt, inom EU eller internationellt eller påverkan på sådana områden. Det finns inga kända miljöproblem på platsen i form av till exempel kända markföroreningar. Planområdet bedöms inte påverkas av någon buller- eller luftproblematik. Planområdet ligger inom områden som bedöms ha låg till måttlig känslighet för grundvattentäkten. Planområdet berör delar av och tangerar Musikparken. I utredningen *Kulturmiljöutredning Gottsunda och Val-sätra* som gjordes i samband med planprogrammet utpekades Musikparkens öppna ytor och strukturer direkt söder om planområdet som bevarandevärda. Planområdets möte med parken ska behandlas under planarbetet.

Den östra delen av planområdet är ett kuperat skogsområde. För att säkerställa markens lämplighet för bebyggande ska det under framtagandet av detaljplanen göras en geoteknisk utredning. Det finns inga kända naturvärden inom planområdet. Ett utdrag ur Artportalen, med intervall 2000–2019, visar endast ett fåtal rapporterade arter, alla med statusen livskraftig. För att säkerställa att naturvärden hanteras korrekt ska det under framtagandet av detaljplanen göras en naturvärdesinventering.

PÅVERKAN, miljöbedömningsförfordningen 5§ 3,4,5,6

Detaljplanens genomförande bedöms ha påverkan på den befintliga naturmarken då den kommer att användas för skoländamål, genom att bebyggelse och skolgårdar tillförs och naturmarken därmed förändras. Det kommande detaljplanarbetet kommer att överväga byggnaders placering för att avväga möjligheten att spara naturmark eller naturkaraktär ihop med skolgård. Upplevelsen av området och dess koppling till Musikparken kommer att påverkas med mer bebyggelse. Stadsbilden och kulturmiljövärdena i Musikparken påverkas därför något. Mötet mellan skolområde och park ska studeras vidare. Dagvatten kommer att påverkas när ytor som idag är obebyggda bebyggs, detta bedöms kunna hanteras genom att frågan utreds närmre.

Undersökningssamråd

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning i samrådsyttrande daterat 2020-12-17.

Beslut om betydande miljöpåverkan

Plan- och byggnadsnämnden beslutar om betydande miljöpåverkan i samband med beslut om planens granskning.

Miljöaspekter

Landskapsbild/stadsbild

Detaljplanens genomförande är en bidragande pusselbit i förändringen av Gottsunda enligt det godkända planprogrammet. Planområdet utgör en plats där det sker en övergång från en urban del av Gottsunda till park med natur- och landskapskaraktär i Musikparken. Mötet mellan parkrummet och bebyggelse kommer att flytta något söderut från nuvarande läge, då skolgårdarna med naturkaraktär och idrottshall föreslås möta parken.

Kulturmiljö

Musikparken har även kulturmiljövärden som en tidstypisk park. Då stadsbilden förändras och delar av parken tas i anspråk för kvartersmark för skola så påverkas kulturmiljövärdet något. Detaljplanen styr att byggnader inte placeras i den brynzon som är karaktäristisk för mötet mellan naturdelar och öppet rum i parken.

Naturmiljö

Detaljplanen berör inte några riksintressen för naturmiljön. Detaljplanens genomförande får konsekvenser för de naturvärden som finns inom området, genom att arter får förändrade möjligheter att kunna finnas kvar. Detta kan delvis hanteras genom kompensationsåtgärder i Musikparken. Spridningssambanden för tallnätverket påverkas då marken omvandlas till skolgård. Byggnaderna placeras huvudsakligen på mark som inte är skogb eklädd, men omvandling av parkmark till skolgård kommer med stor sannolikhet innebära att trädbeståndet glesas ut även då naturkaraktär avses behållas. Sambanden för tallnätverket är dock säkerställda genom Musikparken och längre söderut mellan Gottsunda och Sunnersta.

Rekreation och friluftsliv

Detaljplanen berör inga riksintressen för rekreation och friluftsliv. Skogsdungarna i planområdet används som promenadstråk, vilket syns på upptrampade stigar. Planens genomförande innebär att parkmark blir kvartersmark för skola, vilket kommer att påverka allmänhetens möjlighet att röra sig genom området, åtminstone under skoltid. Området har utformats för att det ska ha en hög grad av samnyttjande utanför skoltid. Detaljplanen säkrar allmänhetens möjlighet att röra sig längs de viktiga stråken i nordsydlig riktning. Det västra stråket är inte säkrat i dagsläget och där innebär planen en positiv effekt.

Mark och vatten

Detaljplanen berör miljö kvalitetsnormer enligt 5 kapitlet miljöbalken för recipienten Fyrisån. Ett genomförande av detaljplanen innebär bättre fördröjning och rening av dagvatten från allmän plats och kvarter än i dagsläget, och bidrar därmed positivt till möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormerna för Fyrisån.

Även möjligheten att ta omhand vatten vid skyfall blir bättre än nuläget vid ett genomförande av detaljplanen.

Resurshushållning

Detaljplanen bedöms ha en positiv påverkan på resurshushållningen då planområdet är beläget i en befintlig stadsmiljö med mycket goda kommunikationer och möjlighet att resa kollektivt, samt att byggnader uppförs på en plats där det redan finns en omfattande teknisk infrastruktur. Detaljplanen innebär att gemensamma system kan utnyttjas bättre.

Hälsa och säkerhet

Detaljplanens genomförande innebär en något förändrad trafiksituation, då en ny gatukoppling skapas. Detaljplanen innebär dock en mycket tydlig trafikföring utan behov av backrörelser. Trafikmiljön kan utformas så att påverkan för trafiksäkerheten blir god. Trafikbulerutredningen visar att det inte föreligger någon risk gällande buller, varken för skolan eller kringliggande bostäder.

Sociala konsekvenser

Tillgänglighet

Detaljplanen säkerställer allmänhetens möjlighet att röra sig i nordsydlig riktning genom planområdet över Askbanan som kopplar Gottsunda centrum till Sunnersta. Detaljplanen möjliggör en koppling av Vackra Birgers väg och Valthornsvägen, vilket tillgängliggör både skolområdet och centrumområdet på ett nytt sätt, i den nya stadbyggnadskontexten som föreslås i planprogrammet. Den sammankopplingen har positiva konsekvenser på stadsstrukturen och bidrar även till stadsutvecklingen i Gottsunda i stort, då det inte finns flera östvästliga kopplingar igenom Gottsunda som kommer att behövas speciellt vid genomförandet av de stora strukturella förändringar som planeras.

Integration

Skolan är en mötesplats i sig. Gottsundaskolan med dess idrottsprofil och goda resultat väljs av familjer från olika områden, och har därmed länge varit en positiv integrationskraft i Gottsunda. Skolan blir ännu mer attraktiv med nya, moderna lokaler och större skolgård. Samutnyttjandet innebär att skolans lokaler kan fyllas med olika funktioner fler timmar per dygn, och därmed skapar det goda förutsättningar för möten mellan människor med olika åldrar och bakgrund. Skolan placeras centralt, längs Askbanan, ett gång- och cykelstråk som ansluter Sunnersta, ett socioekonomiskt starkt område, till Gottsunda centrum, vilket bedöms förstärka dess roll i integration. Platsen får goda möjligheter till att bli en målpunkt som drar till sig människor från olika stadsdelar.

Trygghet

Skolans placering och utformning bidrar med stadsmässiga kvaliteter i området. I och med att detaljplanen möjliggör ett samutnyttjande av lokalerna och därmed en bredare användning av området efter skoltid, finns det förutsättningar för att platsen kommer att upplevas tryggare under flera timmar på dygnet, då fler människor kommer att vara i rörelse i området. Sammankopplingen av Vackra Birgers väg och Valthornsvägen bidrar till trygghet och säkerhet genom att tillgängliggöra området och öka rörligheten. Det leder till att upptäcktsrisken ökar vid till exempel brott.

Delaktighet och medborgarinflytande

Detaljplanen genomförs enligt plan- och bygglagens ramverk och möjlighet till påverkan genom denna process är lika som i övriga detaljplaner. Då detaljplanen är mycket generell och teknisk så bedöms möjligheten för barn att påverka dess innehåll som små. Det är i första hand sakägare som kan få påverka detaljplanens utformning. Däremot finns det goda förutsättningar till utökat inflytande i dialogerna som genomförs i samband med projektet. Det bedöms påverka inflytandet positivt att det har funnits möjligheter till dialog redan tidigt i processerna och att det finns ambitioner för fortsatt dialog och även medskapande i avgränsade områden. Att vara tydlig med och beskriva de kommunala processerna och möjligheter till påverkan bidrar till att utöka kunskapsunderlag hos deltagare och därigenom deras förståelse och makt över processerna.

Barnperspektiv

Planen och projektet möjliggör en plats där barnen tillbringar stor del av sina vardagsliv. Det är därför viktigt att det skapas en hälsosam miljö med goda möjligheter till fri rörelse och lek. Skolan får tillgång till en god ljud- och luftmiljö i enlighet med Naturvårdsverkets riktvärden respektive miljökvalitetsnormerna. Förstudien visar goda solljusförhållanden på skolgårdarna, särskilt under skoltid då barnen använder skolan som mest, och det bedöms finnas goda möjligheter att uppnå goda dagsljusförhållanden i byggnaderna. Det finns även goda möjligheter till skugga och solskyddade platser, i och med att detaljplanen möjliggör sådana konstruktioner på skolgården.

Det bedöms vara positivt för barnens fria lek, rörelse och hälsa överlag att skolan får en större skolgård än den har i dagsläget, och att den placeras i direkt anslutning till Musikparken utan några vägar däremellan. En större skolgård bjuder till lek och rörelse i olika zoner, där det finns möjligheter till överblickbar och trygg vistelse till rörligare och även vild lek. Skolans placering längs Askbanan bedöms bidra till god tillgänglighet till fots och med cykel genom ett integrerat gång- och cykelstråk. Sammankopplingen av gatorna på norra sidan planområdet som detaljplanen möjliggör bedöms dock medföra en negativ påverkan på säkerhet i barnens skolvägar. Hastighetsbegränsning och utformning av korsningen kommer i fortsättningen att vara viktiga ur säkerhetssynpunkt.

Projektet bedöms ha beaktat både barnperspektivet (vuxnas strävande att skapa bra miljöer som tillgodoser barnens behov) och barnets perspektiv (barnens egna uttryck av sina önskemål och behov) i hög grad redan sedan tidigt i processens gång. Läs mer i *Barnkonsekvensanalysen, ny skola i Gottsunda*. Barnens syn på bland annat samutnyttjandet har dokumenterats i tidiga dialoger (läs mer i *Sammanställning av tidiga dialoger, 2019* och *Sammanställning av workshops i Gottsundaskolan*).

Folkhälsa

Idag består planområdet delvis av parkmark av naturkaraktär. Detaljplanen reglerar att den sydöstliga delen av planområdet utmed Musikparken inte får förses med byggnad, och säkerställer att det ska finnas en planteringszon. En exploatering av området innebär att naturkaraktären kommer att förändras och en del skogsområde bebyggas. Detta anses ha en negativ påverkan på folkhälsan, men effekten bedöms vara begränsad då detaljplanen anger en max andel hårdgjord yta på tomten. I förslagshandlingen föreslås skolgården hålla naturkaraktär i den södra delen. Detaljplanen säkerställer allmänhetens möjlighet till rörelse på sammanlänkande stråk, vilket bidrar till att man mer fritt kan röra sig från centrum till naturområden.

PLANENS FÖRENLIGHET MED ÖVERSIKTSPLANEN OCH MILJÖBALKEN

Översiktsplanen

Detaljplanen bedöms överensstämma med översiktsplanens intentioner. Detaljplanen är ett led i att utveckla den stadsnod som pekas ut i översiktsplanen.

Miljöbalken

Detaljplanen bedöms vara i överensstämmelse med miljöbalken 3 kap 1 § avseende markanvändningens lämplighet med hänsyn till beskaffenhet och läge, föreliggande behov och en från allmän synpunkt god hushållning.

Detaljplanen berör riksintresse för totalförsvaret miljöbalken 3 kap 9 §, influensområde luftrum och stoppområde för höga objekt kring flygfält. Detaljplanen reglerar en högsta nockhöjd under gällande högsta höjd. Planen bedöms därmed vara förenlig med miljöbalkens kapitel 3.

Detaljplanen berör inte riksintressen enligt miljöbalkens kapitel 4.

Detaljplanen berör miljökvalitetsnormerna enligt miljöbalkens kapitel 5. En utbyggnad av området bedöms kunna minska påverkan på recipienten Fyrisån och planen bedöms därmed vara förenlig med miljöbalkens kapitel 5.

Detaljplanen berör inte miljöbalkens kapitel 7.

Detaljplanen berör inte miljöbalkens kapitel 8.

Stadsbyggnadsförvaltningen

Uppsala 2020-11-19

Torsten Livion
detaljplanechef

Marina Ziakouli
planarkitekt

Beslutad av plan- och byggnadsnämnden:

Samråd

2019-10-24

Granskning

2020-08-27

Antagen av plan- och byggnadsnämnden:

2020-11-26

Laga kraft

2021-03-12